A°. 1863. N°. [illegible] Zaturdag 28. Maart. [illegible] Jaargang.

JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERL.-INDIË.

Abonnementsprijs per half jaar.

Voor *Batavia*	f 12,50.
„ *Java*	„ 15,—.
„ de *Buitenbezittingen*	„ 15,—.
„ *Nederland*	„ 22,50.

De betaling geschiedt vooruit — Brieven franco.

Hoofd-Bureau: te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; Agenten: te *Samarang*, DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija*, LE ROY & Co.; te *Pasoeroean*, WEIJERMANS & Co.; te *Cheribon*, BLOK & Co.; te *Tagal*, Mevr. de Wed. G. M. van DORT; te *Madioen*, C. A. VAN DER VOORT; te *Padang*, VAN ZADELHOFF & FABRITIUS; te *Amboina*, A. HARMSEN & Co.; te *Makassar*, K. SUTHERLAND, en voor *Nederland*, J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te *Amsterdam*.

De **JAVA-BODE** verschijnt op **Woensdag** en **Zaturdag** van elke week, vóór posttijd.

Prijs der Advertentiën.

Voor de vijf woorden	f 0,50.
„ idem bij eerste of meerdere herhaling	„ 0,25.

Behalve het Zegel voor den Lande.

Advertentiën voor de Mail-Editie dezelfde prijs.

Inzending der Advertentiën op den dag der uitgave vóór 12 uur.

Bij deze Courant behoort een

BIJVOEGSEL.

Sluiting der Mail,

op Dingsdag den 31sten Maart.

De Engelsche Mail

sluit op Zondag den 29sten Maart.

BERIGT.

HEEREN INTEEKENAREN op den *Java-Bode*, welke hunne abonnementsgelden nog niet hebben voldaan, worden verzocht dit alsnog te doen, uiterlijk *vóór 15 April a. s.*, of ten minste opgave te doen van hunne continuatie; — zullende bij gebreke hiervan de *toezending worden gestaakt.*

Vendutiën.

Maandag 30 Maart
Voor het woonhuis van den Heer Feith door Cassalette & Co.
en
Voor het woonhuis van wijlen den Heer Diard door de Weeskamer.
Dingsdag 31 Maart
Voor het woonhuis van den Heer Koenen door van Riet & Wijnveldt.
en
Voor het kommissiehuis van John Pryce & Co.
Woensdag 1 April
Voor het woonhuis van den Heer de Neve door van Slooten Morgan & Co.
Donderdag 2 April
Voor een huis op Rijswijk door van Slooten Morgan & Co.
en
Voor het kommissiehuis van Gebr. Roselje & Co.
Vrijdag 3 April
Voor het woonhuis van den Heer van Walchren door Gebr. Roselje & Co.
Zaturdag 4 April
Van pandgoederen in 't Vendu-Lokaal.

ADVERTENTIËN.

Vijf-en-Twintigjarige Echtvereeniging

van

P. VERSCHUUR

en

H. A. VERSCHUUR,

Geboren *Ruijgh.*

SAMARANG, 14 Maart 1863. (1091)

Vijf-en-Twintigjarige Huwelijksvereeniging

van

P. OECHSMAN

en

H. M. MALCOT.

14 Maart 1838—63. (1078)

Getrouwd:

A. O. SCHAAFSMA,

weduwenaar van *C. P. Beijkerk*,

en

H. H. BAUD.

MENADO, 11 Februarij 1863. (1131)

Getrouwd:

LODEWIJK PLATT, Jr.,

en

IDA MAGDALENA ELIZABETH ROGIERE GILLES.

MAKASSAR, 7 Maart 1863. (1132)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER *C. A. [illegible]gan*, geboren *Coenraad.*

BOELEKOMBA (Celebes), den 17den Februarij 1863. (1130)

Voorspoedig bevallen van eenen ZOON *J. C. Sulheim*, geliefde Echtgenoot van

A. L. EDWARDS.

PENJARINGAN, (Madura) 9 Maart 1863. (1082)

Bevallen van eene DOCHTER *Philippina Elisabeth Zijlstra*, geb. *Kouthoofd.*

SOERABAIJA, 14 Maart 1863.

Eenige Kennisgave. (1072)

Bevallen van een ZOON *C. M. Knoop*, geboren *Krelage.*

KANDANGHAUER, 19 Maart 1863. (1087)

Bevallen van eene DOCHTER *A. M. de Pauly, Breton de Nijs.*

BATAVIA, 21 Maart 1863.

Eenige Kennisgeving. (1077)

Bevallen van een MEISJE de geliefde echtgenoot van

A. H. KUIJPERS.

BATAVIA, 22 Maart 1863. (1076)

Bevallen van eene DOCHTER de Echtgenoot van

K. H. BROUWER.

BATAVIA, 22 Maart 1863. (1098)

Bevallen van een ZOON *T. E. Tancauw*, geb. *Seena.*

BATAVIA, den 27sten Maart 1863. (1135)

Na eene langdurige ongesteldheid is in den namiddag van den 11den dezer in den hoogen leeftijd van 72 jaren alhier overleden mijn zeer geliefde behuwdvader *Frederich Willhem Spangenberg*, Algemeen Ontvanger te *Soerabaija.*

H. M. BAKKER.

SOERABAIJA, 14 Maart 1863. (1074)

Op Maandag den 30sten Maart 1863

zullen door de ***Weeskamer alhier***

voor het sterfhuis van wijlen den Heer

PIERRE DIARD,

op Djatti, worden verkocht:

Meubilair, Paarden, Rijtuigen, Buffels en Schapen;

verder:

een Daguerreotype en een Photographie TOESTEL, met de daarbij behoorende Ingrediënten en Chemicaliën, eene groote partij Medicijnen en Instrumenten, een partij Timmermans- en Landbouwkundige Gereedschappen, en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt.

Voorts:

ten 11 ure precies, de volgende tot dien boedel behoorende **VASTIGHEDEN**, als:

1o. Een ERF, bebouwd met een Steenen Woonhuis en twee dito Bijgebouwen, allen met pannen gedekt, gelegen op Djatti, verponding No, 4644, lang noord en zuid, gemiddeld 183 Rhijnlandsche roeden, breed oost en west gemiddeld 79½ Rhijnlandsche roeden.

2o. Een stuk TUINLAND, gelegen in het Westerveld op Petamboeran, Verponding No. 5579, lang noord en zuid gemiddeld 250 Rhijnlandsche roeden, breed oost en west gemiddeld 25 Rhijnlandsche roeden.

3o. Een stuk TUIN- en ZAAILAND, gelegen in het Westerveld op Kali Bata Poelo, verponding No. 7364, lang noord en zuid gemiddeld 277 Rhijnlandsche roeden, breed oost en west gemiddeld 14 Rhijnlandsche roeden en 6 voeten.

Namens de Weeskamer,
De Secretaris,

(1104) VAN BERCKEL BIK.

VENDUTIE

op Maandag, den 30 Maart a. s.,

ten huize van den WelEdel Gestrengen Heer

A. C. FEITH,

1ste Luitenant der Artillerie,

PASAR SENIN No. 60 A., Artillerie Kampement,

door

CASSALETTE & Co.,

van den door het slechte weder op den 20sten ll., niet verkochten nagenoeg

nieuwen Inboedel.

(1056)

VENDUTIE

op Dingsdag den 31sten Maart 1863,

voor het Commissiehuis van

JOHN PRYCE & Co.,

van

JAPANSCHE GOEDEREN,

als: FRAAIJE KABINETTEN, verlakt en ingelegd, een groote SCHRIJFTAFEL, WERKTAFELTJES, VAZEN KOPEREN KETELTJES, MATTEN, SCHUTSELS, MANDWERK, BEZEMS, ENZ., ENZ,

Verder:

van Kramerijen, IJzerwerk, enz.

(1108)

Op de Vendutie

van Dingsdag den 31sten Maart

worden nog verkocht:

2 *fraaije Casuarissen*,

25 kisten Pickles van *Batty*,

5 vaten Porter.

(1144) JOHN PRYCE en Co.

Op de Vendutie

van Dingsdag, den 31sten Maart 1863, zullen nog verkocht worden:

20 vaten à 300 pd. gezouten VLEESCH.

20 kisten KAJUITSBROOD.

188 „ VOLKSBROOD.

Eene partij HANGSTOLPEN.

En ten 10 ure precies:

15 PAARDEN van *Swan-River*, aangebragt per „*Florence Nightingale*," waaronder WAGEN- en RIJPAARDEN.

(1140) JOHN PRYCE & Co.

VENDUTIE

op den 31 Maart 1863, ten huize van den WelEdel Gestr. Heer

A. KOENEN,

Ridmeester der Kavallerie, op Rijswijk naast het **Marine Hôtel,**

WEGENS VERTREK:

van eenen netten Inboedel,

bestaande uit:

Spiegels, Schilderijen, Hang- en Tafellampen, Banken, Kasten, Stoelen, Tafels, Ledikanten, enz,
1 DRAAI-ORGEL met vier rollen, spelende 32 Airs,
1 SPEELDOOS, PISTOLEN en andere Wapens,

verder:

2 Macassaarsche RIJPAARDEN,
1 „ BENDIE PAARD,
1 BENDIE met Engelsche Veeren en Oliebussen, Zadels en Bendietuigen, Stalgereedschappen, etc.

(1059) **VAN RIET & WIJNVELDT.**

Op de Vendutie

van 31 dezer zal alsnog verkocht worden:

Een voor dit klimaat vervaardigde

PIANINO.

(1145) VAN RIET EN WIJNVELDT.

VENDUTIE

op Woensdag, 1 April 1863,

WEGENS VERTREK,

voor het woonhuis van den HoogEd. Gestr. Heer

DE NEVE,

op ***Meester-Cornelis***, door

VAN SLOOTEN, MORGAN & C°.,

van eenen netten en zoo goed als nieuwen

INBOEDEL,

bestaande uit: SPIEGELS en SCHILDERIJEN, Hang- en Tafellampen, Canapés, Tafels, Stoelen, Ledikanten, Kasten, Knapen, Speeltafels, Matten, Alkatieven, Porcelein-, Glas- en Aardewerk,

- 1 VIS-à-VIS, 1 MYLORD,
2 spannen Wagenpaarden, een goed gedresseerd Battak Rijpaard, geschikt voor Dames Rijpaard, 4 veel melkgevende Koeijen van Belgaalsch en Europeesch Ras, Engelsche Wagentuigen, een compleet model Harnachement, etc. (1095)

Vendutie

op Donderdag den 2den April a. s.,

voor het Commissiehuis van

Gebrs. ROSELJE & Co.,

van diverse MANUFACTUREN. 2 kisten Kousen, 2 kisten Cottonetten, 1 kist Gordijngoed en 1 kist Kantoorboeken, divers IJzer- en Glaswerk, Kramerijen, Spiegels en Schilderijen. Provisiën, Dranken etc.

en

50 vaatjes pas aangebragte BOTER. (1111)

Op Donderdag den 2den April

zal voor het Commissiehuis van

GEBRS. ROSELJE & C°.,

ten elf ure

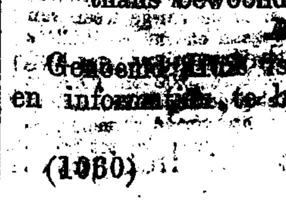

worden verkocht,

het geheel nieuw Gebouwd

HUIS,

staande en gelegen op Noordwijk, thans bewoond door den Heer SCHMIDT, [illegible] Kleedermaker.

Genoemd Huis is inmiddels uit de hand te Koop; en informatiën te bekomen bij den Heer SCHMIDT

en

(1060) GEBRS. ROSELJE & Co.

Op den 2den April a. s. zal in VENDUTIE worden verkocht:

Het IJzeren Hekwerk,

breeder geannonceerd in de dagbladen van Januarij ll. De teekening van dit Hekwerk, dat eene lengte heeft van circa 450 Rijnl. voeten, en bijzonder geschikt is voor een groot Erf, is op aanvrage verkrijgbaar bij

(1134) GEBRS. ROSELJE en Co.

Gebrs. Roselje & Co.

zullen op hunne Vendutie van Donderdag 2den April a.s., verkoopen:

1 MAH. AMEUBLEMENT,

bekleed met Bruin Maroquin Leder, bestaande uit:

2 CANAPÉ'S
12 STOELEN
2 VOLTAIRES.

Verder:

2 TAFELS en
4 KNAPEN. (1146)

VENDUTIE

op Donderdag 2 April 1863,

voor het woonhuis van den WelEdelen Heer

SAIJERS,

Toko ESMIOL, ***Rijswijk***, door

Van Slooten, Morgan & Co.,

van

DIVERSE MEUBELEN,

bestaande uit Spiegels en Schilderijen, Hang- en Tafellampen, Kasten, Ledikanten, Stoelen, Canapés, een nieuwe ***Piantno*** naar het systeem van ***Carbé***, 1 Elegant dames Toilet, nieuwe Pendules, Knapen, Porte Manteaux, Boekenhangers, 1 nieuwe ijzeren cylinder Mangel, Buksen, Porcelein-, Glas- en Aardewerk, Serviesen, Wagens, Paarden, Tuigen, etc. (1096)

VENDUTIE

op Vrijdag den 3den April a. s.,

voor het woonhuis van den Heer

J. M. VAN WALCHREN,

op Goenong Sahari achter het Paleis door

Gebrs. ROSELJE & Co.,

van een goed onderhouden INBOEDEL,

bestaande uit:

Mahonyhouten en andere MEUBELEN, als: KASTEN TAFELS met marmeren Bladen, 1 AMEUBLEMENT, CONSOLES, TOILET, WASCHTAFELS, BUFFET, SPIEGELS en SCHILDERIJEN, goede Engelsche HANG- en TAFELLAMPEN, GLAS- en KRISTALWERK, Porceleinen TAFEL- en THEESERVIESEN, KEUKEN- en DISPENSGEREEDSCHAPPEN, goed gedresseerde WAGEN- en BENDYPAARDEN, 1 MYLORD, 1 HANDWAGEN, 1 BENDY, TUIGEN, STALGEREEDSCHAPPEN, BLOEMEN in Potten, Jap. MARTAVANEN, etc. (1112)

VENDUTIE

op Donderdag, den 9den April a. s.,

ten huize van den Heer

J. SCHMITT,

op ***Noordwijk***, door

Gebrs. Roselje & Co.,

van eenen netten en nagenoeg nieuwen

INBOEDEL,

als: Ronde Tafels, Consoles, Toilet, Buffet met wit marmeren bladen, Kasten, Ledikanten en Mahonyhouten Psyché, Spiegels en Schilderijen, vier nog weinig gebruikte Engelsche Kroonlampen van Messenger, fraaije Moderateur-Lampen, Porceleinen Eet- en Theeserviesen, Kristal- en Glaswerk, Pleetwerk, Keuken- en Dispensgereedschappen, Matten, Rijbanken, Bloemen, etc.

Verder:

zeer fraaije Glazen Tokokasten en Toonbanken van Eikenhout,

diverse Lakens, Satin de Laine, Tricots, Piqué voor vesten, Wit Koper en Engelsch leder voor Pantalons, gekleurd Flanel, Hemden, Sokken van zijde en fille d'Ecosse, Fantaisie Knoopen, Hoeden, zijden en glacé Handschoenen, witte en gekleurde Dassen. — Galon, en Gouden- en Zilveren Borduursels voor Ambtenaren, enz. N.B. Alle deze GOEDEREN zullen bij gesorteerde kavelingen worden opgeveild. (1115)

Op een nader te bepalen dag zullen de Ondergeteekenden in Vendutie verkoopen:

HET PAKHUIS,

toebehoorende aan de heeren SCHIMMELPENNINCK & Co.

(1116) GEBRS. ROSELJE & Co.

BELANGRIJKE VENDUTIE.

Op Dingsdag, den 7den April 1863,

zullen in een der PAKHUIZEN van

CASSALETTE & Co.

en zulks voor rekening der firma

L. Platon & Cie., in lquidatie,

zonder reserve worden verkocht:

als:

100	kisten	à 4	dzn.	St. JULIEN, Baour.
48	„	„ 4	„	VIEUX MÉDOC, Bordeaux.
60	„	„ 24/2	flesschen	WIJNEN van verschillende merken.
24	„	„ 1	dzn.	superieure fijne WIJNEN.
48	„	„ 1	„	witte WIJNEN van verschillende merken.
60	„	„ 1	„	BOURGOGNE van de beste merken.
50	„	„ 1	„	COGNAC, Vieux, 1815.
100	„	„ 1	„	„ superieur.
24	„	„ 1	„	witte BRANDEWIJN.
18	„	„ 1	„	MARASCHINO.
14	„	„ 1	„	groote fl. ABSINTHE SUISSE.
12	„	„ 12/2	fl.	ABSINTHE SUISSE, supérieure.
48	„	„ 1	dzn.	SALADE OLIE.
36	„	„ 1	„	Fransche TAFELAZIJN.
18	„	„ 24/2	fl.	Echte RHUM de la Jamaïque.
20	„	„ 1	dzn.	CHAMPAGNE, Carte blanche, uitmuntend van kwaliteit.
48	„	„ 1	„	do. diverse kwaliteiten, waaronder 20 kistjes à 24/2 fl. *Veuve Clicquot.*
20	„			echte Fockink LIKEUR op halve flesschen.
10	kistjes			Witte ABSINTH, Anijs ABSINTHE.
10	mandjes			superieure MADERA DRY,

enz., enz.

Verder:

eene groote hoeveelheid fransche CONSERVES in Blik, Prunes d'ente, Vruchten op water, Siroop en Brandewijn, geassorteerde Siropen, Zuren, Kappertjes en Olijven, geassorteerde Confituren, Amandelen en Rozijnen, Suikerwerk, fijne Kurken, Capsules voor 1/1 en 1/2 flesschen, Etiquettes voor Wijnen en Cognac, Blikken Trommels met Biscuits, enz., enz.

alsmede:

een zeer belangrijk assortiment, kortelings aangebragte MODEWAREN, als:

Gekleurde Flanel voor morgen kleeding, Tricots, Satin de laine en Lakens, haute Nouveauté, Zijden en Piqué Vestenstoffen, fijne Parijsche Heeren Hemden, Borsten voor Hemden, Dassen, Kousen en Sokken van Fil d'Ecosse, eene kist Heeren-, Dames- en Kinder Schoenen en Bottines, Heeren-, Dames- en Kinder-Hoeden, Glacé-, Zijden en Fil d'Ecosse Handschoenen, keurige Bloemen voor Coiffures en Guirlandes, echte en onechte witte en zwarte Kanten, eene allerkeurigst assortiment zijden Linten, 1 kist Zijde voor Robes, Taffetas-Glacés, Mozambique, Tarlatane, Barège, Mousseline de Laine, Moiré antique en gebrocheerde Zijden, Zijden, Gazen, Orientale gegarneerde Balkleeden, Mitaines, *zeer keurige* Waaijers, Corsetten, Crinolines, Borduurwol, Estramine en begonnen Handwerken, benevens een assortiment Broderies Anglaises, Zijden Veterband, fijn Borstelwerk, Parfumeriën van de „Société Hygiénique", Eau de Lavende, Voorwerpen voor Cadeaux en Etagères, Byouteriën, Porceleinen Moderateurlampen, Kristal- en Glaswerk, Schrijf- en Bureau-Behoeften, Landmail-Koffers, Zadelwerk, waaronder zoogenaamde Huzarenzadels, Zweepen, Karwatsen en Wandelstokken, *een zeer ruim* assortiment groote Spiegels en Schilderijen, Carpetten en Alcatieven, Jagt-voorwerpen, verlakt Schoen- en Wagenleder, enz., enz.

3 voor dit klimaat vervaardigde PIANINO'S, uit de fabriek van *G. Stapel.*

3 DRAAI-ORGELS, waaronder een in Palisanderhouten kast.

1 Chineesch BILLARD, compleet,

en eene menigte GOEDEREN, te breedvoerig om te worden beschreven.

Alle deze Goederen zullen Zondag en Maandag den 5 en 6 April ***tentoongesteld*** en voor een ieder te bezigtigen zijn. (1117)

VERKOOP VAN EFFECTEN.

op Vrijdag den 10den April a. s.,

zullen

GEBRS. ROSELJE & Co.,

voor hun Commissiehuis in VENDUTIE verkoopen:

5	Aandeelen	in de	Koloniale Zee- en Brand-Assurantie Maatschappij.
10	id.	„ „	Javasche id. id.
7	id.	„ „	Nederlandsch-Indische Zee- en Brand-Assurantie Maatschappij.
9	id.	„ „	2de id. id. id.
4	id.	„ „	Nederlandsche Lloyd.
10	id.	„ „	Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente.
11	id.	„ „	Nederlandsch-Indische Escompto Maatschappij.
5	id.	„ „	Bataviasche IJs-Societeit. (1113)

Op Vrijdag den 10den April a. s.,

zullen

Gebrs. ROSELJE & Co.

in VENDUTIE zonder reserve publiek verkoopen:

Het HUIS en ERF, staande op Kebon Siri, verponding No. 8183, laatst bewoond geweest door den Heer **M. G. Joakim**, en

Het PAKHUIS, gelegen aan de Groote Rivier, naast de Factorij der N. H. M., verponding No. 8967. Genoemde vastigheden zijn inmiddels uit de hand te koop, en te bevragen bij den Heer M. G. JOAKIM en GEBRS. ROSELJE EN Co. (1061)

AMERICAN CHAMPAGNE CIDER.

A few dozens extra good, for sale at the ***Ice House, Gang Rebal.*** (1120)

AMERICAN APPLES.

A few barrels of superior quality, for sale at the ***Ice House, Gang Rebal.*** (1122)

ROODE WIJN

van het merk D. C.

KISTWIJN en VATWIJN,

op 1/1 en 1/2 flesschen.

(1147) VAN DEN ABEELEN en Co.

Pedatti-Assen met Bussen

EN

K A R-A S S E N,

vervaardigd naar de doelmatigste Modellen, zijn tot billijke prijzen verkrijgbaar:

te *Samarang* bij de Heeren DORREPAAL & Co.
te *Soerabaija* bij de Heeren B. KOPERSMIT & Co.
en te *Batavia* bij HAAGER & SCHUURMAN. (946)

SINGAPOERSCHE PLANKEN,

klein en groot soort, verkrijgbaar bij

(1107) ROLUFS & Co.

DAMES KERKBOEKJES

met echt **gouden slootjes**, elegant bewerkt,

Verkrijgbaar bij

(1141) G. KOLFF en Co.

Ontvangen:

Een Factuurtje

JAPANSCHE SCHILDPADDEN VOORWERPEN,

fraai verguld, bijzonder geschikt voor Cadeaux.

bij

(1109) JOHN PRYCE en Co.

Ontvangen:

Een factuurtje GOUDWERKEN en JUWEELEN voor Dames,

als: HAARSPELDEN, BROCHES, BRACELETTEN, RINGEN, enz., enz. van keurige bewerking en tot zeer civiele prijzen, ***à Contant.***

Te bekomen in de Toko op ***Passar Senin*** bij

(1153) GO KWI JANG.

Gedurige aanvoeren van GABA en ONHARIGE PADI,

bij

(1119) ROLUFS EN Co.

à Comptant

zijn bij den Ondergeteekende te verkrijgen:

20,000 *Manilla Sigaren*,

Cortado's No. 2, puike kwaliteit, à *f* **67,50** per mille.

Hotel des Indes,
L. G. CRESSONNIER.

BATAVIA, 25 Maart 1863. (1105)

WISSELS OP ROTTERDAM

bij

(1100) REYNST EN VINJU.

SOERABAIJASCHE AARDAPPELEN,

à f 5 de halve picol Contant.

(1142) LEROUX & Co.

FABRIEK

voor

Stoom- en andere Werktuigen,

IJZER- en KOPERGIETERIJ, KOPERSLAGERIJ en KETELMAKERIJ,

STOOMHOUTZAAGMOLEN EN DEPOT VAN GEZAAGD EN ONGEZAAGD HOUT

van

(942) **J. B. DROSSAERS.**

MEUBEL-MAGAZIJN.

TOKO SENIN,

van

B. CHARLES.

Steeds voorzien van alle soorten van

MEUBELS,

beveelt zich aan tot de uitvoering van alle soorten van **Commissiën, verzending en verpakking van goederen**, enz. tot zeer matige prijzen.

(1062)

DEPOT

van

Inlandsche en Europesche

MEUBELEN.

(1063) S. A. VAN DEN ABEELEN.

Gang Ketapang bij de ***Gas-fabriek.***

MARMEREN VLOERSTEENEN,

van **10** tot **28** Rijnl. duimen,

benevens:

ronde en langwerpige Marmeren platen,

voor CONSOLES en TAFELS, zijn steeds te verkrijgen bij

(1121) HAAGER en SCHUURMAN.

C. P. MULLER

Pianomaker, Sluisbrug,

blijft zich recommanderen tot het repareren van

Piano's en Orgels.

Ook beveelt hij zich aan tot het geven van PIANO-LESSEN.

(945)

Bij R. C. VETTER op *Potodjo* zijn voortdurend

NETTE WAGENS EN GOEDE PAARDEN

verkrijgbaar. (1097)

Op nieuw ontvangen:

Zeer ruime IJzeren 2 persoons en een persoons

LEDIKANTEN,

benevens een nieuw assortiment Kinder dito.

(1148) VAN DEN ABEELEN en Co.

PAUL VAN VLISSINGEN en DUDOK VAN HEEL

en

Van Vlissingen, Van Heel, Cail, Halot & Co., *Amsterdam*.

Aan
Heeren Suikerfabriekanten en andere Industrieëlen
op ***Java.***

De Heer CORNELIS BETH, voor korten tijd Java verlatende, zal vóór zijn vertrek naar Nederland, in den loop der volgende maand eene reis over Java maken, en zullen alle orders, die hem op **MACHINERIEN** mogten toevertrouwd worden, onder zijn persoonlijk toezigt in Europa met de meeste naauwkeurigheid en spoed worden uitgevoerd.

ZEd. zal zich belasten met orders op KOFFIJ- en RIJSTPELMOLENS, SUIKERMOLENS, CENTRIFUGES, LUCHTLEDIGE TOESTELLEN, STOOMMACHINES van hooge en lage drukking, zoowel voor Fabrieken als voor Schepen, IJZEREN STOOM- en ZEILVAARTUIGEN, PRAAUWEN, POMP-MACHINES, LOCOMOBILES en TRACTION-MACHINES, ARAK-DISTILLEER-TOESTELLEN, IJZEREN LOODSEN met Daken van gegalvaniseerd IJzer, IJZEREN BRUGGEN, ZAAG-MACHINES, TABAKSPERSEN, SCHUIMPERSEN, HYDRAULISCHE PERSEN voor Olieslagerijen, STOOMKETELS en alle soorten van MACHINERIEN, welke voor de Industrie benoodigd zijn.

Gedurende de afwezigheid van den Heer BETH zal de Heer P. VOGEL te ***Soerabaija*** de Agentuur voor den Oosthoek waarnemen.

De Agenten van bovengenoemde firma's,
DÜMMLER & Co.

BATAVIA, Maart 1863. (1092)

NAAMBORDJES,

in verschillende soorten, tegen zeer billijke prijzen, worden in zeer korten vervaardigd bij

LECOTEY,
(1118) bij de *Sluisbrug.*

Voor de thans in trekking zijnde 250ste Nederl.

STAATS-LOTERIJ.

zijn nog te bekomen:

Heele Loten	. . . à *f*	100,—
Halve Loten	. . . „ „	50,—
Vijfde Loten	. . . „ „	20,—

Te Batavia bij G. KOLFF & Co.,
Te Samarang bij DE GROOT, KOLFF en Co.

(1127)

HET PHOTOGRAPHISCH ATELIER

van

WOODBURY & PAGE,

op RIJSWIJK is dagelijks, uitgezonderd Vrijdags, geopend van half 7 tot 10 uur 's morgens.

GEZIGTEN en TYPEN van *Java.*

AFDRUKKEN van negatieve PORTRETTEN, ten vorigen jare genomen, zijn te bekomen à *f* 2,— per stuk. (1123)

Nederlandsch-Indische

Levensverzekering en Lijfrente Maatschappij.

BESTUUR:

W. J. van de Graaff,	*Commissarissen.*
P. C. W. Anemaet,	
F. W. R. Jhr. Flugi van Aspermont,	
Mr. T. H. der Kinderen,	
D. Jannette Walen,	
A. R. J. Cramerus,	
C. F. W. Wiggers van Kerchem,	*Directeuren.*
G. A. de Lange,	
Edw. Heijning,	

Deze Maatschappij is steeds bereid tot het aangaan van Contracten voor Levensverzekering en Lijfrente.

Omtrent de steeds toenemende uitbreiding harer werkkring raadpleege men de driemaandelijks in de Couranten voorkomende staten van deelname.

Edw. HEIJNING, *Directeur.*

Inlichtingen en Blanco's Gratis verkrijgbaar:

te **Batavia**, ten kantore der Maatschappij.
» **Soerabaija**, bij de Heeren ANEMAET & Co.
» » » » » SCHIMMELPENNINCK & Co.
» **Cheribon**, » » » SAPORTAS & Co.
» **Tagal**, » den Heer C. F. JULIUS, Jr.
» **Padang**, » de Heeren PAINE STRICKER & Co.
» **Macassar**, » den Heer J. C. TAMSON. (944)

PHOENIX FIRE OFFICE.

Gevestigd te LONDON sedert 1782.

ONGELIMITEERD KAPITAAL.

De ondergeteekenden, Agenten dezer Maatschappij, blijven voortdurend verzekeringen sluiten tegen Brandschade op **Woon- en Pakhuizen, Meubelen, Koopmansgoederen, enz.**, zoomede op **Suiker-, Koffij- en Thée-Établissementen**, tegen de volgende premiën:

Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen in de Steden, zoomede op Goederen in dezelve . . . . 1 % 's jaars

Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen buiten Steden, en afgezonderd van andere Gebouwen, zoomede op Goederen en Meubelen daarin aanwezig . . [illegible]/4 % »

Suiker- en Koffij-Etablissementen.

Gebouwen van Steen met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, Producten, Machineriën, Gereedschappen, enz., daarin aanwezig. [illegible] %

Op Gebouwen van Steen en Hout of van Hout alleen, met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . 1 % »

Op Gebouwen van Hout, met Sirappen gedekt zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . . 1 1/4 % »

Op Schepen, liggende op Reeden. . . . 1 % »

E. MOORMANN & Co., te *Batavia.*
C. DAMNITZ & Co., te *Samarang.*
(939) P. KERVEL & Co., te *Soerabaija.*

Op Dingsdag den 31 Maart

zal door het TOONEELGEZELSCHAP van *Mr. Cornelis* ten tooneele worden gevoerd:

DE HUISKNECHT EN DE BARON,

Blijspel met Zang in één Bedrijf,

voorafgegaan door:

DE DESERTEUR,

Blijspel in één Bedrijf,

en gevolgd door:

De Blaauwe Scheenen,

Blijspel in één Bedrijf.

Aanvang des avonds ten 8 ure.

PRIJZEN DER PLAATSEN: 1e Rang *f* 1,50, 2e Rang *f* 1,— en 3e Rang *f* 0,50.

Militairen beneden den Rang van Officier en Kinderen betalen op den tweeden en derden Rang half geld.

NB. Oprijlaan tegenover de Societeit te *Mr. Cornelis.*

KAARTJES te verkrijgen van des morgens 10 tot 's middags 4 uur, in het Komedie Lokaal, plaatsen te bespreken op dezelfde uren, tegen 20 cts. per plaats. (1139)

LOGE DE STER IN HET OOSTEN.

RECEPTIE

in den Eersten Graad,

op Donderdag den 2den April 1863,

des avonds ten 8 ure.

De 1e Secretaris der Loge,
(1085) B. V. HOUTHUYSEN.

Nederlandsch-Indische ZEE- & BRAND-ASSURANTIE MAATSCHAPPIJ.

Genoemde MAATSCHAPPIJ is voortdurend bereid tot het sluiten van verzekering tegen schade door

BRAND

te veroorzaken, hetzij op **Suiker-, Koffij-, Thee-** of andere **Etablissementen** en **Inventaris,** als op **Woonhuizen,** alsmede **Inboedel** en **Meubilair,**

waarvan de premie bedraagt tusschen **25** en **75** cents 's jaars voor iedere verzekerde *f* 100,—, afhankelijk van den stand van het perceel en zijne belendingen.

Namens het Bestuur:

P. TIEDEMAN, JUN., *Direkteur.*
C. F. W. WIGGERS VAN KERCHEM, *Directeur.*

Agenten op Java:

FRASER, EATON & Co., te *Soerabaija.*
B. KOPERSMIT & Co., te *Samarang*,
SAPORTAS & Co., *Cheribon.* (941)

NORTHERN ASSURANCE COMPANY,

gevestigd te LONDON sedert **1836.**

Brand- en Levensverzekering.

KAPITAAL GROOT **1,295,760** PONDEN STERLING.

De Ondergeteekenden, Agenten van voornoemde Maatschappij voor Java en de omliggende Nederlandsche Bezittingen, gaan steeds voort met het sluiten van Polissen van Assurantie op de meest billijke en voordeelige voorwaarden op WOONHUIZEN, met het daarin aanwezige AMEUBLEMENT, PAKHUIZEN, GOEDEREN, KOFFIJ-, THEE- en SUIKER-ETABLISSEMENTEN.

(940) MORGAN, MELBOURN & Co.

Agenten op Java:

B. J. VAN ECK & Co., *Soerabaija,*
VAN DEN BROEK & VEECKENS, *Samarang.*

Wagenmakerij & Hoefsmederij,

onder het opzigt van den Heer F. H. FROMBERG, bij den Ondergeteekende,

R. C. VETTER, Potodjo.
(1098) *Huzaren Kampement.*

J. H. KROM

heeft de eer zich voortdurend te recommanderen voor het geven van ***Lessen in Zang*** en ***Piano,*** alsmede voor het ***stemmen van Piano's.***

Adres: Tegenover de Wagenverhuurderij, KRAMAT. (1031)

De eigenaar van een blikken trommel gemerkt **B No. 1**: aangebragt van ***Rotterdam***, per **AEOLUS**, kapt. ***J. N. de Vries***, wordt verzocht zich aan te melden bij

(1158) REYNST & VINJU.

De Ondergeteekende maakt bekend, dat hij zich heden hier ter plaatse als ***Koopman*** en ***Commissionair*** gevestigd heeft, onder de firma

A. B. GOMES & Co.

(1125) A. B. GOMES.

RIOUW, 22 October 1862.

Tot mijne groote verwondering werd mij uit Amsterdam gemeld, dat in eene aldaar verspreide Circulaire mijn naam als Mede-Directeur eener te **Batavia** op te rigten Maatschappij werd genoemd.

Deze Circulaire is geheel buiten mijne voorkennis en tegen mijnen wil opgemaakt en verspreid. Het aanbod om als Mede-Directeur der bedoelde Maatschappij (NEDERL.-INDISCHE LLOYD) optetreden, is door mij ***nooit*** aangenomen, maar afgewezen, en aan niemand, wie ook, is door mij vrijheid gegeven, mij als Directeur of Oprigter van eenige Maatschappij voortestellen.

W. E. VAN CHARANTE.

Soerabaija, 10 Maart 1863. (1073)

Met onderling goedvinden is de door ons verleende Algemeene Procuratie aan den Heer G. A. HOEDT van af 1°. Maart 1863 ingetrokken.

A. HARMSEN & Co.

Amboina, 3 Maart 1863. (1129)

ATELIER

VOOR

PHOTOGRAPHIE EN SCHILDERWERK IN ELK GENRE

VAN

C. PARANT & CO.

De Heer C. PARANT heeft de eer de ingezetenen van Batavia te berigten, dat hij met zijn Photographisch Atelier vereenigd heeft een

ATELIER VOOR SCHILDER- EN DECORATIE-WERK IN ELK GENRE.

PHOTOGRAPHIE. SCHILDERWERK.

DECORATIE.

IMITATIE VAN HOUT.	MARMERSOORTEN.
GLAS SCHILDEREN.	LETTERS.
WAPEN SCHILDEN.	GRAVEERWERK.
UITHANG-BORDEN.	NAAMBORDEN.
	VERGULDSEL.

SCHEEPS-SCHILDERWERK.

Herstellen van oude SCHILDERIJEN. Retoucheren van PHOTOGRAPHIEN.

LIJSTEN IN ALLE SOORTEN.

PAKKEN, ONTPAKKEN EN PLAATSEN VAN SPIEGELS. REGELING VAN PUBLIEKE EN PRIVÉ FESTIVITEITEN.

De Heeren PARANT & Co. vertrouwen, zoowel door de uitvoering van het werk, als door de billijkheid der prijzen, de toegenegenheid en het vertrouwen te zullen verwerven, van allen die hen met orders zullen vereeren.

De Ateliers zijn op Passar Baroe. (1124)

WILLIAM HENRY HALL,

Shipping and General Commission Agent,

(1064) ***BATAVIA.***

Wordt bekend gemaakt, dat ten residentiekantore alhier EENE INSCHRIJVING zal worden geopend, voor de levering binnen vier maanden na de toewijzing, ter reede van *Cheribon* langs boord van het schip,

eene hoeveelheid van TIEN DUIZEND stuks blaauw Chinesche PLAVUIZEN,

van de navolgende dimensien, als van 4½ Nederlandsche, of 17⅞ Rhijnlandsche, of 18 duim Engelsche maat.

Onder bekendstelling, dat de inschrijving op *Woensdag den 10den April* aanstaande, des morgens ten 10 ure zal worden gesloten, worden belanghebbenden verzocht, hunne inschrijvingsbilletten tijdig aan het residentiebureau in te zenden.

De Resident van Batavia,

SCHAAP.

Batavia, den 21sten Maart 1863. (1070)

LET WEL!

Ter uitbreiding van eene reeds gevestigde industrieele zaak wordt een Compagnon gevraagd, die eenige ***milles*** kan aanbrengen, en die zich belast met de werkzaamheden buitenshuis.

Adres franco aan het bureau Java-Bode Letter **L. L.**

(1114)

f 7000,— *te bekomen*

op Eerste Hypotheek, op een perceel, waarvan de getaxeerde waarde bij het middel der Verponding de beleening Een derde overschrijdt, bij de

Oost-Indische Maatschappij van Administratie en Lijfrente.

(1103) (Kantoor Batavia.)

Te Batavia wordt gevraagd:

Eene Europesche VROUW van middelbaren leeftijd, voorzien van goede getuigschriften ter adsistentie in eene groote huishouding.

(1071) Adres: Letter **L.** Bureau JAVA-BODE.

De ondergeteekenden hebben hun Kantoor **VERPLAATST** naar het Lokaal vroeger geoccupeerd door de firma:

BUIJS JACOBSEN en Co.

(1126) ROLUFS en Co.

KAMERS MET OF ZONDER KOST,

te bekomen bij

R. C. VETTER,

(1090) op *Petodjo.*

Onder nadere goedkeuring van het Gouvernement wordt TE KOOP aangeboden:

EEN AANDEEL

in eene gevestigde SUIKER- en TABAKS-ONDERNEMING, gelegen [illegible] kiezende de [illegible]

Informatien zijn te bekomen bij de heeren

DORREPAAL en Co. te Samarang.

HILL BROEKMAN en Co. te Soerabaija.

(1088) A. H. G. VAN ZANTEN te Soerakarta.

Door omstandigheden wordt te Koop aangeboden:

een zeer welluidende en goed onderhouden

PIANINO,

uit de beroemde Fabriek van ***Erard*** te ***Parijs***, zijnde 6¾ Octaaf, geheele 3 snarig en voor Indië vervaardigd.

Te bevragen bij den Heer H. M. VAN DORP. (1110)

Te Koop:

Een goedgedresseerd RIJPAARD, hoog 4 voet en ruim 4 duim.

Te bevragen bij

(1137) H. M. VAN DORP.

Te Koop:

Het Ned. Ind. Snelzeilend Brikschip

„ZWALUW,”

ladende ruim 6000 pikols.

Te bevragen bij

(1106) HAAGER & SCHUURMAN.

Te Koop:

HET HUIS op Tanabang

thans bewoond door, en te bevragen bij

(1081) S. J. VAN DER MEULEN.

TE KOOP *of* **TE HUUR**

Het **HUIS** op ***Kramat*** van den Heer J. VAN LENNEP.

(1136) REYNST en VINJU.

TE KOOP *of* **TE HUUR**

Het **PAKHUIS** aan de ***Groote Rivier***, laatst geoccupeerd geweest door de firma ROLUFS en Co.

(1075) REYNST en VINJU.

TE HUUR

of, onder zeer voordeelige voorwaarden te KOOP, het aangenaam gelegen Woonhuis te *Bidara Tjina*, naast het ***eerste Post-Station***, laatst bewoond door den Heer POOL, welk huis onlangs belangrijke Reparatiën en verbeteringen heeft ondergaan, zijnde hetzelve te bevragen bij

(1065) CASSALETTE en Co.

CAUVIN PILLEN,

verkrijgbaar met recept

bij

(1050) BEIJNON, HAMACHER en Co.

Holloway's Pillen.

Deze bloedzuiverende Pillen zijn gedurende het laatste vierde deel eener eeuw, in groote navraag geweest in ons gansch rijk, en sedert haar eersten invoer in Java zijn ze grootelijks voorgetrokken geworden door alle klassen en standen der maatschappij, terwijl ze door diegenen welke het bekwaamst zijn ze te beoordeelen, verklaard zijn geworden beter geschikt te zijn voor de aldaar heerschende ziekten dan eenig ander geneesmiddel ooit te voren in dit eiland gebruikt. In Koortsen zoowel alledaagsche als anderdaagsche en die lastige derdedaagsche, wordt de loop der ziekte gestuit door dit onschatbaar geneesmiddel, hetwelk het vergift uit het ligchaamsgestel werpt, de vochten herstelt, het zenuwgestel opwekt, de nieren stimuleert, eene gezonde werking geeft aan de huid, en de balans herstoort van den bloedsomloop, die grondslag der gezondheid.

Doosjes Pillen. à *f* 1— *f* 3.— *f* 5.—.

Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.

Thans à kontant te verkrijgen:

Te Batavia	bij	S. B. van Kleeff & Co.
» Soerabaija	»	Le Roy & Co.
» »	»	Mossembekker & Co.
» »	»	D. Mauritz Martens.
» »	»	J. J. van den Muijsenberg.
» Probolingo	»	Zimmermann & Co.
» Banjoemaas	»	M. S. Cheriman.
» Poerworedjo	»	J. Kalden.
» Djokjokarta	»	F. J. Schreuder en Hoe Djamboe.
» »	»	Wed. C. W. van der Laan.
» Soerakarta	»	W. Veldman en M. J. Hanssens.
» Tagal	»	Mevr. de Wed. van Dort.
» Cheribon	»	W. Galistan.
» »	»	W. Block.
» Buitenzorg	»	P. Schreuder.
» »	»	A. J. van der Voort.
» Samarang	»	G. C. T. van Dorp, H. L. de Lyon, de Groo, Kolff & Co., Joosten & Co. en bij Soesman & Co.

(1128)

Vertrekkende Personen.

Cillier naar Singapore. (1080)

John Macfarlane. (1086)

Bataviaasch Praauwenveer.

De stoomer **Tjiliwong**, is bestemd tot het afhalen en aan boord brengen van PASSAGIERS van stoomschepen.

Vertrekt ten 7 ure des morgens.

Ligplaats binnen den kleinen boom. (1028)

Slechts weinig bagage kan worden medegenomen.

HET STOOMSCHIP PALEMBANG PACKET,

Kapitein **J. F. SCHEEL,**

zal den 31sten dezer naar Lampongs vertrekken.

de Agenten,

BUIJS, JACOBSEN & Co.

25 Maart 1863. (1089)

Stoomschip PALEMBANG PACKET,

gevoerd door J. F. SCHEEL.

De **vertrekdagen** van bovengenoemd Stoomschip gedurende de maand **APRIL** e. k. zijn bepaald:

den 6den naar Cheribon.

„ 11den „ Palembang.

„ 23sten „ Cheribon.

„ 30sten „ Lampongs, Telok Betong.

De Agenten,

(1102) BUIJS JACOBSEN & Co.

Stoomvaart in den Indischen Archipel.

Het vertrek der Stoomschepen gedurende de maand MAART 1863, is geregeld als volgt:

VAN BATAVIA:

naar MUNTOK, RIOUW en SINGAPORE, den 1sten en 15den.

naar SAMARANG en SOERABAIJA, den 7den, 15den, 22sten en 29sten Maart.

naar BILLITON, PONTIANAK en SINGKAWANG, den 8sten.

naar BENKOELEN en PADANG, den 23sten.

VAN SOERABAIJA:

naar SAMARANG en BATAVIA, den 7den, 15den, 22sten en 29sten Maart.

naar MAKASSAR, TIMOR-KOEPANG, DELHI en de MOLUKKEN, den 15den.

naar BAWEAN en BANJERMASSING, den 27sten

Nadere inlichtingen te bekomen op de Stoomboot-kantoren in de stad, bij

W. CORES DE VRIES, te *Batavia* en te *Soerabaija.*

NIEUWVEEN en SCHUIJMER, te *Samarang.*

(1066)

Vracht en Passage naar Makasser,

per het Nederl.-Indische Schip

„SIRIUS,”

Kapitein J. WAGNER, om binnen weinige dagen te vertrekken.

Informatiën bij *de Agenten,*

(1115) G. BUIJN en Co.

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het Snelzeilend Nederlandsch Fregatschip

„JAVA-PACKET”,

Kapt. D. CRAP HELLINGMAN, over eenige dagen van de kust terug verwacht wordende, om in den aanvang van April naar Nederland te vertrekken.

Er zijn nog eenige ruime en fraaije hutten beschikbaar, terwijl de beide kajuiten voor den overvoer van Passagiers expresselijk ingerigt zijn.

Adres bij

de Agenten,

(1079) PAINE, STRICKER & Co.

DE GOUVERNEMENTS KRUISBOOTEN.

In het begin des vorigen jaars, waarmede ook onze tegenwoordige vrij moeijelijke werkkring een aanvang nam, leverden wij eene schets van de Gouvernements Marine, waarbij wij in korte trekken hare geschiedenis en inrigting mededeelden, en daarbij opmerkten, dat die voor de Kolonie zoo belangrijke tak van dienst werkelijk was vooruitgegaan, zoowel in dienstregeling als in materieele sterkte. Wij toonden daarbij aan, dat het vervallen van de onhandige schoeners en het in de plaats stellen van stoomschepen bij die dienst eene grootere doelmatigheid en meer efficatiteit hadden doen geboren worden. Sedert dien tijd is de Gouvernements Marine niet achteruit gegaan. Meerdere kleine stoomschepen zijn in dienst gesteld geworden. De benaming van „gouvernements schoeners en kruisbooten”, waarmede dat departement van dienst noodeloos prijkte, is door den beteren algemeenen titel van Gouvernements Marine vervangen. Het dienstdoend personeel heeft daarbij eindelijk eene uitmonstering ontvangen, iets dat bepaald medewerkt, om stiptheid en orde in de dienst te doen toenemen. — 't Is waar, wij verklaarden ons — in concert met onzen vriend Neptunus, een ware autoriteit — tegen de reepjes staal, die de gezaghebbers in den vorm van staatsiedegens hebben aan te gorden. Wij hadden ook bezwaar tegen de ineensmelting of liever tegen de als onderdeel-beschouwing der Indische met de Kon. Ned. marine, als hebbende zij dienstverrigtingen van geheel lokalen aard te verrigten. Over het algemeen echter is deze tak van dienst in belangrijkheid toegenomen. Alleen in één punt, rubriek, kategorie, of hoe men 't noemen wil, dient naar ons oordeel verandering te worden aangebragt, omdat deficientie er zich ten zeerste kenmerkt, al is het maar eene onderafdeeling bij dat departement. — Wij willen dit punt onder de aandacht des Hoofdbestuurs brengen, en wij gelooven niet dat men ons, na goed inzigt in de zaak, zal tegenspreken. Wij bedoelen de Gouvernements kruisbooten.

De Indische marine bezit een tal van deze vaartuigjes, die voor het grootste gedeelte best konden gemist worden, als men namelijk in hunne plaats enkele kleine stoomschepen wilde stellen, want het nut dat deze booten, vroeger kruispraauwen genoemd, stichten, is vrij negatief.

Tot het vervoeren van passagiers zijn zij ten eenenmale ongeschikt, als hebbende zij geen de minste inrigting daartoe. Ter opsporing, vervolging en achterhaling van zeeroovers zijn zij nog minder bruikbaar, want logger en luijer vaartuigen zijn er ter wereld niet, ja een oude Hollandsche kof is er een Pegasus bij, en wij weten bij ondervinding, dat zij vrij wat minder bezeild zijn dan de ellendigste inlandsche praauw, die luchtig en vlug met zijne matten zeiltjes de onhandelbare kruisbooten voorbij snelt. — Wij hebben ondervonden, dat zulk een kruisboot de reis in zes dagen kan maken van Riouw naar het eiland Bengkalis, die een stoomvaartuig in even zoo vele uren aflegt. Wij hebben ons verheugd in een trajekt van vijf dagen van laatstgenoemd eiland naar het nabij gelegene Singapore en toen uitgeroepen: „gelukkige zeeroovers, die door zulke vijanden worden achtervolgd!” En kan het anders? die vaartuigjes zijn kort, breed, zwaar gebouwd, hebben vijf voet diepgang, eenig geschut en krijgsmaterieel, 20 man equipage en — een zeer kort tuig. Wel is waar, zijn de laatst gebouwde kruisbooten van een hooger tuig voorzien en zullen deze dan wel *iets* vlugger loopen. Maar zullen zij daarom de roovers kunnen achterhalen, zullen zij daarom van veel dienst kunnen zijn op die punten, waar prompte, snelle kommunikatie voor de dienst een hoofdvereischte is? In het geheel niet; daartoe zijn alleen kleine stoomvaartuigen geschikt. Deze beginne men dan meer bij de Gouvernements marine in te voeren, en men bouwe niet alleen zoo druk niet meer aan die goede onschuldige kruisbooten, maar schaffe deze allengs af.

Wij hebben thans een 80tal van die weinig nut stichtende vaartuigen; daarop dienen 1600 zeelieden grootendeels *per tjoemah*. Niet dat de *kruisridders* — zoo noemt men doorgaans de inlandsche matrozen dezer booten — niet hard werken, dit hebben wij beter gezien, als zij uren achtereen het onbezeilde vaartuig met hunne zware riemen in beweging trachtten te brengen, doch zij zijn nu eens en vooral ongeschikt. Zij dienen dus plaats te maken voor bodems, die beter voldoen èn door inrigting èn door snelheid.

Wij willen in een paar voorbeelden het doelmatige aantoonen van eene wijziging ten deze bij de gouvernements marine.

Langs Java's noordkust zijn een twintigtal kruisbooten gestationneerd. Voldoet dat betrekkelijk groot aantal vaartuigen? Men vrage de hoofden van gewestelijk bestuur slechts. Wanneer men voor dit 20tal vaartuigen, die alles behalve aan hunne bestemming *kunnen* beantwoorden, *twee* kleine stoomvaartuigen in de plaats stelt, zou men er vrij wat meer dienst van kunnen hebben. Dit geldt ook voor onderscheidene andere streken, waar men nu met kruisbooten sukkelt, die toch ook geld kosten zonder het minste effekt.

Daarentegen kunnen wij weer wijzen op de goede resultaten, die het gebruik maken van de kleine stoomschepen *Bronbeek*, *Barito* en *Dasson* in de residentiën Banka, Palembang en Riouw hebben opgeleverd. In gemoede en met het oog op de bestaande uitkomsten mogen wij dus het allengs afschaffen van de kruisbooten ten sterkste aanbevelen, doch — men vergete dan niet eenige stoomkanonneerbooten er voor in de plaats te stellen!

Indische Spoorweg-koncessie.

(*Stoompost.*)

Reeds in November jl. hebben de dagbladen ons bekend gemaakt met eene aanvrage om koncessie tot het aanleggen en exploiteren van een zamenhangend stelsel van spoorwegen op Java, dat de voornaamste havens van afscheep (Batavia, Tjilatjap, Samarang en Soerabaja) met de voornaamste punten van produktie in het binnenland en met elkander verbinden zal.

Die aanvrage werd den 12den November ingediend door de heeren Banck, Baudnin, Dudok van Heel, Heshuijsen, von Oven, Veth, van Vliet en van Vlissingen, en ging vergezeld van eene toelichtende nota, waarin adressanten de gronden ontwikkelen, waarom eene koncessie voor een zamenhangend stelsel van spoorwegen op Java de voorkeur verdient boven eene koncessie voor enkele, afzonderlijke lijnen.

In de gemelde nota wordt ook het kon. besluit van 31 Oktober 1852, Ned. Ind. Staatsbl. van 1853, nº. 4, ter sprake gebragt, waarin wordt bepaald, dat geene koncessie tot den aanleg van een spoorweg in Ned. Indië zal worden verleend, dan nadat uit een speciaal onderzoek zal zijn gebleken, dat de aanleg van zoodanigen weg op de aangewezen plaats nuttig en uitvoerlijk is (art. 2); dat de voorwaarden aan eene koncessie verbonden, in elk voorkomend geval tusschen den gouverneur-generaal en de koncessionarissen geregeld en de desbetreffende overeenkomsten met den gouverneur-generaal gesloten moeten worden (art. 3), en dat alle onderzoekingen, aan zoodanige overeenkomst voorafgaande, geheel door of ten koste van de koncessionarissen, onder toezigt van den gouverneur-generaal moeten geschieden (art. 4). Wij zien ons in staat gesteld uit goede bron eene bijdrage te leveren tot de geschiedenis der wording van dat kon. besluit, van welks loslating of handhaving het af zal hangen, of de koncessie op bovengemelde aanvrage werkelijk zal kunnen worden verleend, en dat daarom natuurlijk de belangstelling verdient van allen, die in den aanleg van spoorwegen op Java belangstellen, hetzij zij voor zichzelven de voorkeur geven aan de reeds door den gouverneur-generaal, behoudens goedkeuring van het opperbestuur, verleende koncessie van de lijn Samarang-Vorstenlanden, of aan de meer omvattende aanvrage hier boven vermeld.

Die bijdrage bestaat in het résumé van een rapport van den gouverneur-generaal Duymaer van Twist, gedagteekend 24 November 1851, aan den toenmaligen minister van Koloniën, den heer Pahud.

Reeds in 1846 deed de heer van Vliet eene aanvrage om koncessie tot het aanleggen en exploiteren van stoomspoorwegen op Java, in voege als door eene kommissie van ingenieurs, deels door de regering, deels door den koncessionaris, deels door den handelstand op Java benoemd, zou worden ontworpen; op welke aanvrage echter door den minister van kolonien Baud afwijzend werd beschikt, op grond dat de regering had besloten, geene koncessie daartoe aan partikulieren of aan maatschappijen te verleenen. De heer van Vliet liet echter de zaak niet los, maar, overtuigd dat de aanleg van spoorwegen op Java eene zaak was van onberekenbaar algemeen nut, die tevens goede finantiële resultaten aan de ondernemers beloofde, bragt hij haar bij de opvolgende besturen telkens op nieuw ter sprake, zonder zich door het vergeefsche zijner pogingen te laten ontmoedigen. Zoo vernieuwde hij ook in 1850 zijn aanzoek bij den minister Pahud, en dat gaf aanleiding dat genoemde minister aan Z. M. den koning magtiging vroeg om op de vraag „of het algemeen belang

thans niet medegebragt eene loslating of wijziging van het in 1846 aangenomen beginsel, dat de spoorwegen in Nederlandsch Indië alleen van regeringswege zullen worden aangelegd, het gevoelen van den gouverneur-generaal Duymaer van Twist in te winnen. Bij eene missive van 24 November 1851 werd dientengevolge het gevoelen van dien gouverneur-generaal aan het opperbestuur in het moederland kenbaar gemaakt.

De gronden die tot het besluit van 1846 hadden geleid, waren hoofdzakelijk: 1°. de moeijelijkheid die, naar men meende, partikulieren ondervinden zouden, om, zonder tusschenkomst der regering, vrijwillige arbeiders te bekomen; 2°. de vrees voor te grooten invloed die eene magtige maatschappij in de binnenlanden zou verkrijgen.

Met geen dezer beide gronden kon de heer *Duymaer van Twist* zich vereenigen. Met betrekking tot het eerste punt wees hij op de veranderde omstandigheden, die proefondervindelijk bewezen hebben, dat het verkrijgen van vrijwilligen arbeid tegen voldoende betaling aan geen bezwaar onderhevig is. De bezwaren die in sommige streken welligt uit het gemis van een genoegzaam getal arbeiders zouden voortvloeijen, wanneer de voorhandene door den aanleg der spoorwegen aan andere gewigtige werkzaamheden zouden onttrokken worden, zouden evenzeer tegen den aanleg van spoorwegen door het gouvernement als door partikulieren pleiten. Wat het tweede punt betreft, meende heer *Duymaer van Twist*, dat alle moeijelijkheden ligtelijk te vermijden waren door de voorwaarden, waaronder de koncessie zou worden verleend. Was de noodzakelijkheid tot het aanleggen van een spoorweg op *Java* op eene gegeven plaats erkend, dan behoorde, naar zijne meening, het gouvernement niet tot den aanbouw over te gaan, vóór dat alle middelen bij de partikuliere industrie vruchteloos waren beproefd.

Voor het overige blijkt uit het schrijven van den heer *Duymaer van Twist*, dat de overtuiging der noodzakelijkheid of althans hooge wenschelijkheid van den aanleg van spoorwegen op *Java* destijds nog niet algemeen was doorgedrongen. Hij zelf stelt op den voorgrond dat die aanleg alleen van belang zou kunnen zijn voor het vervoer van produkten en goederen, maar voor het vervoer van personen daaraan op *Java* in het geheel geen behoefte bestaat. Ook geeft hij als zijne meening te kennen, dat, indien de spoorwegen voor gouvernementsrekening moesten worden aangelegd, er veel minder kostbare middelen zouden bestaan om voor het behoorlijk vervoer der produkten te zorgen, zoodat dan de spoorwegen alleen in aanmerking zouden kunnen komen voor die streken, waar de aanwending van andere middelen onmogelijk is.

Ten slotte zijner overwegingen kwam de gouverneur-generaal tot de konklusie, dat het algemeen belang inderdaad de loslating vordert van het in 1846 aangenomen beginsel en dat voor het tegenwoordige behoorde te worden vastgesteld, dat koncessiën tot het aanleggen van spoorwegen op *Java* aan partikulieren en maatschappijen zullen *kunnen* verleend worden, doch dat bij elke aanvrage afzonderlijk zal moeten onderzocht en beslist worden, of de aanleg van een spoorweg op de aangewezen plaats en op de voorgestelde wijze behoort te worden toegestaan, en, zoo ja, op welke voorwaarden.

De heer *Pahud* vereenigde zich volkomen met deze konklusie. Van elke lijn in het bijzonder moest, naar zijn inzien, de noodwendigheid en uitvoerbaarheid vooraf bewezen zijn, eer aan eene koncessie kon gedacht worden, en bij de regeling der voorwaarden van elke koncessie zou moeten gezorgd worden, dat de geregelde werking van het kultuurstelsel, de rust der bevolking, de belangen der verdediging, de geregelde uitoefening door de bevolking van hare landbouwkundige werkzaamheden en de nationaliteit der onderneming voldoende werden verzekerd. Onder die voorwaarden vreesde ook hij geene ongelegenheid. De ontegening der gronden zou, naar zijn inzien, weinig bezwaar opleveren, daar de afstand van gouvernementsgronden gemakkelijk bij de koncessie zou worden geregeld, en de eigenaars van partikuliere landen, die zelven zoo veel belang hadden bij het verbeterd transport, zeker geen overdreven eischen zouden doen. Eindelijk meende hij dat het onderzoek, betrekkelijk iedere koncessie diende vooraf te gaan, onder toezigt van den gouverneur-generaal geheel door de verzoekers zou moeten worden bewerkstelligd. Van hen was het te verwachten, dat zij zich op de hoogte der elders verkregen ondervinding zouden gesteld hebben. De minister kan echter zich bezwaarlijk ontveinsd hebben, hoe groot bezwaar — ook voor de meest ondernemende mannen — gelegen moest zijn in den omvang, welke, volgens den zin van de rapport aan Z. M. den koning, aan dat onderzoek zou behooren gegeven te worden, zonder eenigen waarborg om de gewenschte koncessie te zullen verwerven na de zeer belangrijke uitgaven gemaakt te hebben, aan een onderzoek, als door hem bedoeld, noodwendig verbonden. Men mag daarom aannemen, dat bij een dergelijk gewortelde overtuiging van de noodzakelijkheid om spoorwegen op *Java* tot stand te brengen, dat laatste beginsel in het besluit van 31 October 1852 zeker niet zou zijn opgenomen, althans niet in die mate, en geheel zonder aan het maken der voorafgaande aanspraak op het verkrijgen der koncessie vast te knoopen.

Men kent thans de overwegingen die tot genoemd besluit in al zijne bijzonderheden hebben geleid; maar tot eene regtige beoordeeling van het stuk mag het niet onopgemerkt blijven, dat in de zienswijze van den heer *Pahud*, sedert hem de hooge betrekking van gouverneur-generaal werd opgedragen, eene belangrijke wijziging heeft plaats gegrepen. Dit blijkt duidelijk uit eene depêche van den gouverneur-generaal *Pahud* aan den minister *Rochussen*, dd. 7 Sept. 1858, naar aanleiding van de aanvrage om koncessie voor den aanleg van spoorwegen op *Java* door Jhr. *J. C. Reynst c. s.* gedaan. In dit stuk erkent de heer *Pahud* volmondig:

dat het aanleggen van spoorwegen op *Java* zoowel uit een financieel als uit een staatkundig en strategisch oogpunt de schoonste vruchten belooft en een krachtige hefboom zal zijn tot verzekering van ons gezag en bevordering van *Java's* welvaart;

dat die onderneming uitvoerlijk is;

dat zij niet van staatswege, maar door partikulieren moet worden tot stand gebragt;

dat echter de ondersteuning van den Staat daarbij niet kan worden gemist, en het dus alleen de vraag blijft, of die ondersteuning in het aanleggen der aardenbaan op 's lands kosten, in het geven van eene vaste subsidie of in het waarborgen van een minimum van rente zou moeten bestaan, ofschoon hij voor zich het meest tot het laatste middel overhelde.

Dit laatste punt vooral meent de heer *Pahud* aan de beslissing van het opperbestuur te moeten overlaten. „Zoolang die beslissing niet ontvangen is,„ zegt hij, „zoolang de aard en hoegrootheid der te verleenen hulp niet bekend is, kan het indisch bestuur moeijelijk op verzoeken tot het aanleggen van spoorwegen bepaald beschikken of adviseren.„

Deze laatste zinsnede zou ons bijna nopen tot de vraag: „Kon het wel duidelijker gezegd worden, dat de vaststelling der financiele grondslagen bij het opperbestuur in het moederland en niet bij den gouverneur-generaal behoort? Kan er een krachtiger argument tegen het in 1852 door den minister *Pahud* geprovoceerd kon. besluit worden aangevoerd, dan in 1858 door den gouverneur-generaal *Pahud* werd in het midden gebragt?„ Wij willen echter met die vraag de beslissing van het gouvernement niet vooruit loopen, veel minder hier een oordeel over de beide aanhangige aanvragen uitspreken. Wij willen er alleen naar trachten onze lezers zooveel mogelijk op de hoogte te houden van alles wat tot de gewigtige kwestie der spoorwegen op *Java* betrekking heeft, daarom alleen hebben wij deze mededeeling niet willen terughouden.

INGEZONDEN.

Oog-Waschmiddel van Dr. Romershausen, te Aken a/d. Elbe.

Waarde Heer Redacteur!

Met belangstelling hebben gewis velen met mij voor een paar dagen in het *N. Handelsblad* en Woensdag 18 Maart in den *Java-bode* het relaas gelezen van genoemden doktor, over de heilzame werking van zijn beroemd oogwaschmiddel.

Met verwondering echter vond ik onder geene der beide stukken een enkel woordje van een der Heeren Redacteurs, die anders niet in gebreke blijven op iets dat edel en nuttig is door een toevoegseltje de aandacht meer bepaald te vestigen en aan te prijzen. 1)

Ik neem dan nu de vrijheid, als belangstellende, zulks te doen, daar uitstel gewoonlijk afstel geeft, en meende Heeren Toko- of Depôthouders van geneeskundige ingrediënten, welke connectien te Aken hebben, op deze belangrijke zaak met nadruk attent te moeten maken, daar het, afgescheiden van het menschlievend doel, zeker den debiteur uit een speculatief oogpunt zijne moeite ruimschoots zoude doen beloonen, en alzoo Indië in de gelegenheid stellen, dat zijne *vele* ooglijders van de verbazende kracht van dit waschmiddel voordeel kunnen trekken.

Ten gemakke voeg ik hier nog bij dat, volgens Dr. Romershausen, de uitmuntende kwaliteit van dit waschmiddel te verkrijgen is bij den chemicus, de heer Apotheker Geiss, mede te Aken wonende, welke ze tegen een thaler (Pruiss. Ct.) de flesch levert en welke gaarne bereid is, ze met gebruikaanwijzing naar buiten te zenden.

Met de plaatsing van deze regelen zal UEd. verpligten.

Een belangstellend lezer.

---

1) Naar ons oordeel is eene aanbeveling van redaktien onnoodig, als geneesheeren zelven het middel hebben aanbevolen. (*Red.*)

ERRATA.

In den „*Staat aantoonende de vermeerdering der Kinaplanten op Java*, enz. door Dr. Fr. Junghuhn," zijn de volgende zinstorende fouten geslopen.

In plaats van: 29 ovata planten, *lees:* z.g. (zoogenaamde) ovata planten.

„	uit de etikette	„	met de etikette.
„	Gedong Banteng	„	Gedong banteng.
„	Loro Kidoel	„	Loro kidoel.
„	Patoea Kendeng	„	Patoea kendeng.
„	Kaarah Tjiwideï	„	Kawah tjiwideï.
„	Rantja Bolang	„	Rantja bolang.
„	Telaga Patengan	„	Telaga patengan.
„	465	„	463.
„	6000	„	8000.
„	eigene	„	eigenlijke.
„	C. Micrantha	„	C. micrantha.
„	C. Nitida	„	C. nitida.
„	Chahuarquera	„	Chahuarguera.
„	Utritusinga	„	Uritusinga.
„	oude bladeren	„	oude, roodkleurige bladeren.
„	opleveren	„	oplevert.
„	zou Britsch Oost-Indië	„	van Britsch Oost-Indië.
„	dat, evenmin	„	dat ik, evenmin.

NEDERLANDSCH-INDIE.

BATAVIA.

Wij zijn verzocht, naar aanleiding van het op 27 dezer uitgebragt Verslag van het *derde* Boekjaar der *Nederlandsch-Indische Levensverzekering- en Lijfrente Maatschappij*, mede te deelen, dat de deelname in dat fonds nog meer dan in de eerste jaren is toegenomen, beloopende het bedrag aan *verzekerd kapitaal* de som van *f* 820,166.— wordende daardoor het totaal ***f* 2,274.716.**

De aanwas van jaarlijksche kontributien bedroeg netto *f* 39.856, waardoor het totale cijfer is geklommen op *f* 164.416.44 's jaars.

De schaden waren echter zeer belangrijk, bedragende *f* 31.190.56 kapitaal in eens, en *f* 2800 *levenslang* Weduwenpensioen, *doch waarvoor een* KAPITAAL *is afgezonderd* van *f* 34.657.80.— Niettemin heeft de netto winst bedragen ***f* 37,637.95.**, waarvan het meerdere dan $7^1/_2$ pCt. voorloopig dividend aan aktiehouders, komt bij de *onverdeelde winst*, waarin kontribuanten voor 4/5 deelen, en welke nu is geklommen tot ***f* 78,311.93.**

Het uitgezet kapitaal beloopt *f* 634.457.36, rentende gemiddeld $7^3/_{10}$ pCt.

Die gang van zaken is verblijdend, hoezeer de vraag „of de overtuiging *algemeen* doorgedrongen is in deze gewesten van het nut der levensverzekeringen, van het zedelijk verpligt zijn, jegens *nablijvende echtgenooten en kinderen vooral, om voor onverwachten dood te zorgen,*" openhartig gezegd, nog niet geheel bevestigend kan beantwoord worden.

De moeijelijkste tijd schijnt echter voorbij te zijn, en vordert als bovenaangetoond de deelname goed.

Naar aanleiding van een in ons blad opgenomen ingezonden stuk over de *Regtsuitoefening in Nederlandsch-Indie*, zijn ons van goeder hand eenige inlichtingen verstrekt welke ons in staat stellen de zaak van J. ook van eene andere zijde te beschouwen en tevens het publiek mede te deelen, *waarom* justitie en politie zoo onverwacht eene woning hebben bezocht. — De zuster van J. werd verdacht gehouden van een geheim pandjeshuis te houden, welk vermoeden maar al te zeer bevestigd is geworden, daar er aan goederen in dat huisje voor eene waarde van *f* 6000 à *f* 7000 is gevonden, terwijl *f* 1200 aan kontanten aanwezig waren.

Op dezen oogenblik is het reeds bewezen door gevonden pandbriefjes, dat er onder die goederen voor een bedrag van *f* 1200 aan panden zijn, waarop sommen beneden de *f* 100 zijn verstrekt, zoodat hier, zoo al geen misdrijf, dan toch eene tamelijk zware overtreding heeft plaats gevonden. Overigens waren de goederen van broeder en zuster zoo ondereen gemengd, dat het eene bepaalde moeijelijkheid inhield de bezittingen van beide personen van elkander af te scheiden. Nu is het daarbij van algemeene bekendheid, dat die geheime pandjeshuizen in den regel ook de plaatsen zijn, waar gestolen goederen worden *geheeld*, waarom de verdachte goederen dan ook in beslag zijn genomen geworden.

Nu is echter niet bij J., maar bij diens zuster huiszoeking — en dat wel met het beste gevolg — gedaan; de groote moeijelijkheid, die te Batavia bestaat om heelers van gestolen goederen te ontdekken, welke, zoo als reeds aangemerkt is, gewoonlijk onder de stille pandjeshuizen ressorteren, heeft ten gevolge gehad, dat ingevolge art. 25 van het Reglement van strafvordering de boven beschreven maatregel is genomen.

Had men daarentegen gewacht tot een bevelschrift met al den daarbij komenden omslag ware uitgevaardigd, dan ware welligt de vogel gevlogen en zoo doende zou het kwaad, dat nu gestraft zal worden, hebben blijven voortbestaan.

Wat moet nu wel gezegd worden van de pogingen van justitie en politie ter eener zijde, en die van *pars altera* om ze in een verkeerd daglicht te stellen?

Is er soms eene leemte in de wetgeving ten deze?

Red.

Het schip *Ary Scheffer*, kapitein Kunst, dat dezer dagen uit Nederland hier is aangekomen, heeft op het einde zijner reis een vrij zonderling avontuur gehad, dat wel der opmerkzaamheid verdient. Toen men, nu enkele dagen geleden bij het passeren van straat Sunda, bij het eiland Dwars in den Weg ankerde, omdat men dien dag Batavia's reede niet meer kon halen, gingen een zestal passagiers en vier matrozen in eene sloep een bezoek brengen aan genoemd eiland, hoofdzakelijk met het doel om vogels te schieten. Toen het klein gezelschap geland was en er zich verspreid had, stootte men eensklaps op een vrij aanzienlijk getal inlanders, die zich allerwaarschijnlijkst daar bevonden om hout te kappen. Deze pakten zich weg, verscholen zich in 't digte bosch en lieten zich niet meer zien. Onze bezoekers merkten dit te naauwernood op, vermaakten zich met vogels te schieten, keerden daarna naar boord terug, en men dacht niet meer om de inlanders. Toen alles schijnbaar aan boord in diepe rust lag, en de nacht reeds gevorderd was, kwam in het duister met alle behoedzaamheid een zevental vaartuigen opzetten, waarin zich, naar gissing ruim zestig personen bevonden. Deze omringden het schip en men begon het te beklimmen. Gelukkig waren de 1ste stuurman en een passagier door het schoone weder verlokt op het dek gebleven en onderling in gesprek. Zoodra echter werd er iets van deze nachtelijke eskalade bemerkt, of de stuurman snelt naar beneden, en grijpt een geweer dat gelukkig nog van de jagt des vorigen daags geladen is gebleven. Op het dek komende had er reeds eene worsteling plaats tusschen de indringers en de wachtdoende manschappen. De stuurman lost een schot, men hoort een gil, de kapitein springt op dek, worsteling algemeen, de bezoekers deinsen af, men zendt hun nog een kanonschot achterna, waarna eindelijk de vaartuigen in het duister verdwijnen. Na een tweede kanonschot in den blinde te hebben gedaan, liet de kapitein de wacht verdubbelen, doch men heeft verder niets meer van die heeren bezoekers gehoord.

Zij kwamen toch 's nachts ten 2 ure geene vruchten verkoopen, meenen wij.

Het verheugde ons zeer bij advertentie in de *Javasche Courant* van heden gepubliceerd te zien, dat de onlangs zich gekonstitueerd hebbende kommissie tot medewerking ter oprigting van een standbeeld voor wijlen den *Hertog Bernard van Saxen-Weimar* hare werking naar buiten heeft aangevangen. — Volgaarne wil de Redaktie van den *Java-Bode* medewerken aan het schoone doel, ten vereeuwiging der nagedachtenis van den algemeen beminden vorstelijken grijsaard, die in de kracht zijns levens een sieraad en voorbeeld in het Nederlandsch leger was, en die ook gedurende zijn kort verblijf in Indie onder den krijgsmansstand hoogelijk in eere stond.

De leden dezer kommissie, die zich ook met de inzameling der bijdragen belasten, bestaan uit de H. H.

Generaal-majoor	G. WASSINK, voorzitter,
„ „	W. C. VON SCHIERBRAND,
Kolonel	N. H. W. S. WHITTON,
„	M. VAN WEDDINGEN, thesaurier,
Luitenant-Kolonel	M. L. G. VAN DEN BERGH

en 1ste luit-kwartiermeester J. S. DIEPHUIZEN, sekretaris,

Hoewel ongevraagd, wil de Redaktie van dit blad zich als buitengewoon lid dezer vereeniging door het publiek zien aangemerkt en derhalve ook de bijdragen ontvangen, die in Indie voor dit aanbevelenswaardig doel zullen worden verstrekt.

Volgens een extra bijvoegsel van de *Javasche Courant* heeft de verkoop der gouvernements produktenoogst 1862 de volgende resultaten opgeleverd:

Suiker	*f*	3.115.465.32.
Koffij (Java)	„	2.083.075.00.
„ (W. Sumatra)	„	5.809.270.00.
„ (Benkoelen).	„	256.01.
Kruidnagelen	„	14.557.50.
Peper	„	66.355.98.
Totaal	*f*	11.088.979.81.

In de *Soerabaijasche Courant* van 23 Maart jl. vinden wij de volgende advertentie, die wij als proeve van stijl mededeelen:

De ondergeschikte maakt bekend dat zijne getrouwe huishoudster den 20ste overleden is, in het groot Militaire hospitaal; alle die ze vroeger gekend hebben vóór hare krankzinnigheid zullen dank zeggen voor hare goedheid; 't lijk is afgehaald uit het hospitaal ten huise van den ondergeteekende. De reden haar in de volste zin, in haar geloof fatsoenlijk laten ter aarde bestellen.

D.....

Aangekomen Vreemdelingen te Batavia.

VAN 25 TOT 27 MAART 1863.

MARINE-HOTEL. Stricher Jr., van Amsterdam. — van Bevervoorde, van Diest, van Buitenzorg. — J. B. Everwijn, M. C. de Kanter, van Nederland. — van Eck en familie, Kramer, Swart, J. Kunhuis, van Soerabaija. — E. C. Bangert, van Sidhoardjo. — L. A. Ghe, van de Reede. — A. Maclaine en familie, van Anjer.

HOTEL DES INDES. L. G. Beijerinck, A. C. van Wageningen, J. G. Kunst, van Nederland. — A. Ph. Tissot en zoon, F. A. Pringiers, van Samarang. — Gow Kepeng, W. Voute en Echtg., Kuyt, van Buitenzorg. — J. Ligtvoet, van Mr.-Cornelis. — F. Philippeau, van Bandong. — H. A. Hanterman, van Soerabaija.

HOTEL DER NEDERLANDEN. J. R. Eek, H. P. König, van Stockum, E. Cariema, W. Enslie, J. T. Boeck, P. E. Tegelberg, A. A. Escher, J. C. Spanger, R. Eck, van de Reede. — Zandwijk, van Samarang.

JAVA-HOTEL. Bosch en familie, van Palembang. — Mevrouw Winterinck, van Onrust.

Aangekomen Passagiers te Batavia.

VAN 25 TOT 27 MAART 1863.

Met het Ned. Ind. stoomschip *Ocnarang*, gezagvoerder H. Kramer, de Heeren van Eck, Echtgenoot en vier kinderen met een Europesche bonne, W. H. van Leeuwen, Echtgenoot en twee kinderen, J. F. van Leeuwen, Nieuwenhuijsen, Maclaine, Gebrs. Etty, Bangert, Misegaes en Echtgenoot, Pringiers, Mej. van Leeuwen en Ottenhoff, benevens Z. M. troepen, van Samarang en Soerabaija.

Bali (Februarij) *Boeleleng*. — De aanhoudende regens, gedurende deze maand gevallen, stelden de bevolking in staat den arbeid aan de sawah 's met kracht voort te zetten. Op vele plaatsen werd de padi reeds geplant.

De gezondheidstoestand der bevolking was op het einde van de maand Februarij gunstig.

De handel was niet zeer levendig. Er kwamen aan 1 schip onder Nederlandsche vlag, metende 24 lasten, benevens 45 inlandsche vaartuigen, te zamen groot $285^{21}/_{30}$ kojangs, terwijl vertrokken 3 schepen onder Nederlandsche vlag, metende te zamen 93 lasten en 29 inlandsche vaartuigen, te zamen groot $53^{28}/_{30}$ kojangs.

De ingevoerde handelswaarde bedroeg *f* 100,919.25; die van den uitvoer *f* 33,765.48[5]. De witte rijst kostte *f* 7,50 de pikol.

Djembrana. De gezondheidstoestand der bevolking was zeer verbeterd.

De handel was niet zeer levendig.

Voor rijst werd *f* 8 per pikol of *f* 4,50 meer dan de vroeger gemiddelde prijs betaald.

Zuider- en Ooster-afdeeling van Borneo. — Bij de terugkomst van Z. M. stoomschip *Celebes* op den 3den Maart ter hoofdplaats Bandjermasin zijn de volgende berigten, loopende over de maanden October en November jl., van Koetei en de Oostkust ontvangen.

Bij gelegenheid van den togt van den adsistent-resident van Koetei met Z. M. stoomschip *de Vecht* naar Kotta-Bangon, in het begin der maand Augustus jl. met het doel om den sultan van Koetei tot handelen en oprukken naar de Ohong aan te sporen, heeft de sultan o. a. het verlangen te kennen gegeven, om door onze bemiddeling te trachten Adji-Poeti, de weduwe van van zijn oom en voogd pangeran mangkoe van Koetei, weder ter hoofdplaats Samarindah verblijf te doen houden. De vrees, dat Adji-Poeti een al te grooten invloed op de Tidongsche bevolking te Sanga-Sanga zal blijven uitoefenen, terwijl zij zich niet zelden als de beheerscheresse heeft doen gelden van de geheele landstreek langs de Mahakkan, van beneden Samaridah tot aan zee en van de aldaar gevestigde bevolking, scheen den sultan tot het uiten van dat verlangen aanleiding te hebben gegeven.

Volgens mededeeling van Wa-Adam, mantri van den sultan van Passir, die den 25sten November te Samarindah kwam, heerschte er in het rijk van Passir rust en eene goede stemming, zoowel onder de rijksgrooten, als onder de bevolking, en bestond bij pangeran Mangkoe, die zich tijdelijk in de bovenlanden ophield, het voornemen om met Adji-Koening en pangeran Noeria in de maand Januarij den adsistent-resident te Samarindah te komen bezoeken.

De rijst was in Koetei zeer schaarsch. Ter hoofdplaats Samerinda betaalde men voor dit artikel *f* 14 à *f* 15 per pikol. Het padigewas stond gunstig en beloofde een goeden oogst.

Gedurende de maanden October en November zijn de werkzaamheden bij de kolenmijn Pelarang geregeld voortgezet. De gezondheidstoestand van het mijnpersoneel was niet zeer gunstig; van de 77 Chinesche mijnwerkers, in de maand April 1862 te Pelaran gearriveerd, waren er sedert reeds 21 overleden.

Celebes en Onderhoorigheden (Februarij). — De gezondheidstoestand der bevolking was minder gunstig; bijna overal heerschte koorts en buikziekte.

Gedurende deze maand vielen vele regens, gepaard met hevigen wind.

In de afdeelingen Makasser, Noorden- en Zuider-distrikten was de bevolking nog bezig met de bewerking harer rijstvelden.

In de afdeelingen Boelekomba (Ooster-distrikten) en Bonthain was de padioogst nog niet geëindigd. De rijstprijzen bleven stijgende; goede rijst kostte *f* 12 de pikol.

Ten gevolge van schaarschte van padi gebruikte een groot gedeelte der bevolking in de afdeeling Makasser de djagong en de sikapa (een groote knolwortel) als voedingsmiddel.

De djagong-aanplantingen in de afdeelingen Makasser, Noorder-distrikten en Bonthain stonden gunstig, in de Ooster-distrikten redelijk, doch op Saleijer hadden zij, evenals de aanplantingen van gierst, veel te lijden van den hevigen wind.

De handel was niet zeer levendig.

Van Java en elders kwamen te Makasser aan: 5 raschepen onder Nederlandsche vlag, benevens 10 inlandsche vaartuigen; en vertrokken van daar 7 raschepen onder Nederlandsche vlag, benevens 48 inlandsche vaartuigen.

De binnenlandsche praauwenvaart was als volgt:

	Aangekomen.	Vertrokken.
Te Makasser . . .	9.	18.
In de Zuider-distrikten	12.	41.
Te Balangnipa . .	97.	123.
„ Boelekomba . .	29.	16.
„ Bonthain . . .	14.	18.
Op Saleijer . . .	54.	58.

De leenvorstin van Tanette, vertegenwoordigd door den bitjara van dat rijk, bragt op den 12den Februarij jl. den gouverneur van Celebes en onderhoorigheden een officieel bezoek op het gouvernements-huis, ter aanbieding van de gebruikelijke nieuwjaars-wenschen en geschenken.

Amboina (Februarij.)—De weêrsgesteldheid was gedurende deze maand drukkend heet.

De gezondheidstoestand der bevolking was naar wensch. Het getal zieken in het militair hospitaal te Amboina bedroeg op ultimo Februarij 85.

De rijst kostte *f* 14 de eerste en *f* 12 de tweede soort per pikol. (*Jav. Ct.*)

Men deelt ons het volgende van Timor-Koepang mede:

In het begin van Februarij werd hier door Inlanders het berigt gebragt, dat een Nederlandsch schip, *de Waterloo*, ter hoogte van het eiland Soemba verongelukt was, en dat de bemanning zich te Ende, op de Zuidkust van Flores bevond. Op het vernemen van deze tijding werd onmiddelijk door den resident van Timor eene kruisboot uitgezonden, om de schipbreukelingen op te sporen en naar Koepang over te brengen. Den 20sten Februarij keerde de kruisboot te Koepang terug, medebrengende de gezagvoerder, de drie stuurlieden en het grootste deel der bemanning van het verongelukte vaartuig.

De *Waterloo*, groot 500 lasten, gevoerd door N. Pauling en behoorende aan de firma Paine Stricker & Co. te Batavia, voerende eene lading zout van Sumanap naar Tjilatjap, is in den nacht van 28 op 29 December jl. ten gevolge van stormweêr bekomen lekkage, totaal gezonken bezuiden het eiland Soemba of Sandelhout-eiland. Achttien der Javaansche opvarenden vonden met het zinkende schip hun graf in de golven. De gezagvoerder, de drie stuurlieden en nog vijf en twintig matrozen hadden ter naauwernood gelegenheid zich, in aller ijl, in de giek te redden, zonder hoegenaamd iets te kunnen medenemen van scheepspapieren of voedingsmiddelen. Van eene poging om de Zuidkust van Soemba aan te doen, moest men afzien wegens de vijandige houding der strandbewoners. Na een togt van zeven dagen langs de kust van Soemba, gedurende welken tijd de schipbreukelingen letterlijk van alle voedsel verstoken waren en slechts enkele malen eenige lafenis door een weinig regenwater verkregen werd, bereikten zij gelukkig het op de Noordkust van het eiland gelegene Nangamesse. Bij den daar ter plaatse gevestigden Arabier Sech Abdul Rachman vonden zij eene gastvrije ontvangst en liefderijke verzorging, en werd hun tevens de gelegenheid beschikt, met een Endenesche praauw over te steken, van waar zij met de kruisboot naar Koepang werden gebragt.

— Het Deensche schip *Rapia*, kapt. Grousuna, komende met eene lading steenkolen van Cardiff en bestemd naar Hongkong, is op de hoogte van Straat Allas (tusschen de eilanden Lombok en Sumbawa) ten gevolge van zwaar weder dermate lek geworden, dat de kapitein om het zinken te voorkomen, het geraden oordeelde, dit vaartuig den 7den Januarij jl. in deze Straat op strand te zetten.

Een gedeelte der equipage is van daar met een ander schip naar Hongkong gezeild, terwijl de kapitein met het andere gedeelte alhier eergisteren gearriveerd is per Engelsche bark *Swan*, kapitein Craig.

Het schip met lading en inventaris is te Bali voor p. m. *f* 2000. — verkocht geworden.

Makassar is, wat den prijs der levensmiddelen betreft, tegenwoordig geenszins meer het Makasser van vroeger. Voor eenigen tijd stond het bekend als eene vrij goedkoope plaats en voorzag het, wat de eerste levensbehoefte, de rijst, betreft, voor een groot gedeelte in de behoefte der Molukkos, terwijl de prijs evenwel steeds zeer matig bleef. Ofschoon de rijstoogst in dit gewest niet ongunstig is uitgevallen, en men nog telkens aanvoer kreeg van Bali, Siam enz., heeft de groote uitvoer van dit artikel naar de Molukkos voor de behoeften der eilanden en de schepen, en de vasthoudendheid van die handelaren, die het hebben opgeschuurd en welligt nog meer denken te krijgen dan 18 gulden per pikol (een prijs, die ongehoord hoog voor deze plaats kan genoemd worden en men toch tegenwoordig bedingt), evenzeer de overige meest noodzakelijke behoeften in prijs doen stijgen; zoodat de minder gegoede en geringe man niet dan hoogst kommerlijk met zijne inkomsten kan uitkomen.

De inlander ziet zich dien tengevolge reeds genoodzaakt, zich met een weinig rijst met maïs vermengd te behelpen en — „de honger is een scherp zwaard" — zal, dit op den duur mede niet kunnende of willende volhouden, tot diefstal moeten overslaan. Gelukkig, dat dit jaar in de behoeften van het Militair departement niet behoeft voorzien te worden door een leverancier, die den weinigen voorraad nog zou moeten opkoopen; want ware dit nog het geval, dan was de toekomst allezins bedenkelijk. Het is derhalve hoogst wenschelijk, dat door handelsspekulatën in den weinigen voorraad van deze eerste levensbehoefte door aanvoer van Java of elders zoo spoedig mogelijk wierd voorzien.

(*Macc. Hand. en Adv. Bl.*)

OFFICIELE BERIGTEN.

BEKENDMAKING.

Ingevolge bekomen last wordt bekend gemaakt, dat Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal gewone audientie zal verleenen op

Maandag den 30sten Maart,

des morgens ten 9 ure, aan het Gouvernements-hôtel te Rijswijk.

Belanghebbenden gelieven hunne aanvragen om audientie met opgave van titels te rigten aan den ADJUDANT VAN DIENST.

BATAVIA, den 14den Maart 1863.

De Ridmeester Adjudant,
Jhr. H. W. L. DE KOCK.

EXTRAKTEN *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie.*

BUITENZORG, den 20sten Maart 1863 (No. 28).

Gelet, enz.

Gelezen de missive, gedagteekend Batavia 27 Februarij 1863, van het komité van gedelegeerden voor de verdeeling der liefdegiften voor den watersnood op Java in het jaar 1861, [illegible] van de missive van den gouvernements-sekretaris van 8 Januarij 1862, no. 65, mededeelende:

dat de door het komité ontvangen, doch onbesteed gebleven gelden, ten bedrage van *f* 49.770.93, zijn gestort in 's lands kas, ten einde op aanvraag te kunnen worden gesteld ter beschikking van het bestuur over het weduwen- en weezenfonds van burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indie, welk bestuur zich bereid heeft verklaard, die gelden onder zijn beheer te nemen en rentegevend uit te zetten, op den voet als voor de gelden van het fonds zelf is bepaald; dat het komité mitsdien zijne bemoeijenis ten deze als geëindigd beschouwt.

Is goedgevonden en verstaan:

Van het vorenstaande aanteekening te houden.

Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Sekretaris,
A. LOUDON.

BUITENZORG, den 24sten Maart 1863 (No. 19.)

Gelezen de ministeriële depêche van 17 Januarij 1863, Lt. AKZ, no. 37/58;

Gelet, enz.

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Krachtens magtiging des Konings het traktement van den binnenregent van het oudemannenhuis te Samarang te verhoogen met *f* 25 (vijf-en-twintig gulden) 's maands en alzoo te brengen op 75 (vijf-en-zeventig gulden) 's maands.

Ten tweede: enz.

Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Sekretaris,
A. LOUDON.

Civiel Departement.

Ontslagen:

Eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de adjunkt-ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Batavia L. van der Vinne.

Op verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de gewezen hoofd-ziekenoppasser bij de ziekenzalen van 's lands gevangenis te Soerabaija W. Maas.

Benoemd:

Tot binnenregent van het oudemannenhuis te Samarang, D. B. Bronkhorst, thans die funktiën bekleedende.

BIJVOEGSEL
VAN DEN
JAVA-BODE
van Zaturdag 28 Maart 1863, No. 25.

Goedgekeurd:

Dat door den Konsul van het Groot-Hertogdom Baden te Samarang

Is benoemd:

Tot zijn konsulairen agent te Samarang, de heer H. Teeuwsen.

Militair Departement.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den kapitein der genie en sappeurs A. Numans.

Bevorderd:

BIJ DE MILITAIRE GENEESKUNDIGE DIENST.

Tot officieren van gezondheid der tweede klasse, de officieren van gezondheid der derde klasse, S. H. A. Begemann en J. J. Granpré Molière.

ADVERTENTIEN.

POSTKANTOOR.

De Inspekteur der Posterijen in Ned.-Indie herinnert belanghebbenden, dat brievenpakketten zullen worden gesloten ter verzending:

a. per stoomer, in verbinding met de nieuwe overlandmaildienst van de Messageries Impériales de France,

op Zondag den 29sten dezer,

des avonds ten 8 ure.

b. per stoomer, in verbinding met deze dienst van de P. en O. Steam Navigation Company,

op Dingsdag den 31sten dezer,

des avonds ten 8 ure.

De brieven-verzending, door middel van beide deze diensten geschiedt gelijkerwijze en onder dezelfde voorwaarden naar Europa, Amerika, Britsch-Indie, Kaap de Goede Hoop, Australie, China, Japan, enz., enz., benevens voor Banka, Palembang en Riouw.

Met uitzondering echter, dat de sub *a* vermelde dienst geene gelegenheid aanbiedt voor Muntok, Palembang en Riouw, en voor Europa alléén via Marseille; ook worden daarmede geene brieven verzonden, tenzij dit door de afzenders op de adressen zij aangewezen, door het opschrift *„per Fransche mail"* of wel *„per eerste mail."*

Op Maandag den 6den April a. s. zullen Postpakketten worden gesloten voor

MAKASSER, TIMOR-KOEPANG, DELHI en de MOLUKKEN,

te verzenden met een der Stoomschepen van *W. Cores de Vries.*

De daarvoor bestemde brieven kunnen dien dag worden bezorgd te *Weltevreden* tot 's avonds 5 uur, in de stad tot 4 uur.

Op Dingsdag den 7den dezer zullen Postpaketten worden gesloten voor

BILLITON, PONTIANAK en SINGKAWANG,

te verzenden met een der stoomschepen van *W. Cores de Vries.*

De daarvoor bestemde Brieven kunnen dien dag worden bezorgd te *Weltevreden* tot 's avonds 5 uur, in de Stad tot 4 uur.

Naar aanleiding van het bepaalde bij artikel 2 der publikatie van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie, in dato 16 Julij 1851, opgenomen in de Javasche Courant van den 19den daaraanvolgende, brengt de Direkteur van financien ter kennis van het algemeen, dat het bedrag der onder ultimo Februarij 1863 oningewisselde recepissen was *f* 261,801.— en dat tot waarborg daarvan eene gelijke som is afgezonderd aan zilveren en koperen munt.

Aan het kantoor van den direkteur van Onrust is een klerk benoodigd, goed kunnende schrijven en rekenen, onder het genot van een maandelijksch inkomen van *f* 40.—, met vrije woning en geneeskundige handeling.

Oproeping van Debiteuren en Krediteuren.

In de *Javasche Courant* van heden worden opgeroepen de Debiteuren en Krediteuren in de navolgende boedels.

Door de Heeren Tiedeman en van Kerchem qq te Batavia, in den boedel van wijlen den heer Simon Schreuder.

Door de kommissarissen te Willem I, in den boedel van wijlen den 1sten luitenant der infanterie P. L. J. Bogaert.

SIAM.

Onderstaand zijn de nieuwe bepalingen betreffende de in- en uitgaande regten in Siam.

Art. 1. Handelaren of andere personen, die te Bangkok goederen ten verkoop wenschen in te voeren, zullen binnen vier en twintig uren, nadat het schip voor aankomst bij het Consulaat zal zijn aangegeven, aangifte van de in te voeren goederen doen bij het kantoor van in-en uitgaande regten, en na deze aangifte zal er verlof tot het landen der goederen gegeven worden. Opdat echter het lossen der in te voeren goederen geene vertraging ondervinde, zullen de ambtenaren van het kantoor van in-en uitgaande regten de bevoegdheid hebben die goederen te ontschepen en op te slaan, waarvoor niet tijdig genoeg paspoorten zijn verleend geworden door den wachtdoenden beambte aan boord van het in lossing liggend vaartuig, terwijl alle kosten van lossen en opslaan dezer goederen ten laste komen van invoerders of geconsigneerden.

Art. 2. Geconsigneerden moeten binnen de acht en veertig uren na de ontscheping hunner goederen de inkomende regten voldoen.

Art. 3. Zonder aangifte bij de overheid en daarop bekomen verlof zullen kooplieden of andere personen geene oorlogsbehoeften mogen verkoopen.

Art. 4. Voor matten zakken (balen) door kooplieden of andere personen ingevoerd, zal een regt van 3pCt., hetzij in natura, hetzij in geld worden betaald. Wanneer echter bewezen kan worden, dat zij door den invoerder gebruikt geweest zijn tot eigen uitvoer, zal door den pachter der inkomende en uitgaande regten de volle restitutie worden verstrekt

Art. 5. Gezagvoerders van schepen zullen aan den Inspekteur (Visiteur) opgave doen van alle scheepsbehoeften, provisien of andere goederen, die zij voor den handel hebben aangevoerd, waarna zij een permissiebillet tot lossen erlangen.

Art. 6. Kooplieden of andere personen die goederen hebben ingevoerd en deze niet kunnende slijten, ze weder wenschen uit te voeren, kunnen hiervan aangifte doen bij den Inspekteur der in-en uitgaande regten, waarna zij voor het volle bedrag restitutie ontvangen der betaalde invoerregten.

Art. 7. Gezagvoerders van schepen of supercarga's, welke ten behoeve van schip en bemanning benoodigdheden inslaan, welke aan uitvoerregten onderworpen zijn, zijn gehouden opgave der hoeveelheid hiervan te doen bij den inspekteur der in-en uitgaande regten.

Art. 8. Handelaren of andere personen die goederen met inlandsche of vreemde schepen wenschen uit te voeren, zullen bij den inspekteur opgave moeten doen omtrent hoeveelheid, soort en waarde dezer uitvoer artikelen, vóór het schip uitgeklaard kan worden.

Art. 9. De inspekteur der in-en uitgaande regten heeft de bevoegdheid om passagiers goederen te doen onderzoeken, wanneer hij zulks noodig oordeelt, doch dit zal binnen het half uur moeten afgeloopen zijn na de aankomst van het vaartuig te Bangkok. Tevens zal de lading van elk vaartuig gelost worden onder toezigt van een beambte van het kantoor der in- en uitgaande regten volgens een manifest, hem door den Inspekteur verstrekt. Is echter op den wettelijken lostijd de beambte niet aan boord, dan heeft de gezagvoerder het regt om toch te lossen.

Art. 10. Bestaat er bij den Inspekteur der in-en uitgaande regten gronden van twijfel omtrent de echtheid van de opgave der lading, dan is hij gemagtigd de verdachte goederen te doen verzegelen om daarna onderzocht te worden.

Dit onderzoek mag noch van de zijde des inspekteurs, noch van die des invoerders langer dan drie maanden worden uitgesteld, en de verzegelde goederen zullen niet mogen vervoerd worden. Zoo bij onderzoek blijkt dat de goederen onder een valschen titel zijn ingevoerd geworden, zullen zij nogmaals worden verzegeld, zoowel met het zegel van den inspekteur als met dat des invoerders, waarna zij onmiddelijk naar de pakhuizen van het kantoor der in-en uitgaande regten zullen worden vervoerd, totdat ten deze is beslist door den super-intendent der in-en uitgaande regten in overleg met den betrokken konsul.

Art. 11. Gezagvoerders van schepen en super-carga's mogen in den regel slechts goederen lossen of laden van af 6 ure des morgens tot 6 ure in den namiddag, op welk tijdstip een beambte aan boord zal zijn. Wanneer men op buitengewone uren lossen of laden wil, is daartoe eene bijzondere vergunning noodig van wege den super-intendent der in-en uitgaande regten.

Art. 12. Wanneer 24 uren na de aangifte door de Siamsche overheid geen verlof tot lossen wordt gegeven, is de konsul der natie, waartoe het betrokken schip behoort, geregtigd om de lossing te doen bewerkstelligen.

Art. 13. Het Siamsch Gouvernement is aansprakelijk voor schadevergoeding, wanneer een schip door den inspekteur der in-en uitgaande regten opgehouden is geworden ter oorzaak van vermoedens, welke bij onderzoek gebleken zijn ongegrond te zijn.

Art. 14. Alle gevallen van inbreukmaking op deze bepalingen zullen voor den betrokken konsul worden gebragt, die dan met den super-intendent onderzoekt, of de overtreding met voorbedachten rade dan wel uit onbekendheid met deze bepalingen heeft plaats gehad; wanneer het eerste bewezen wordt, zal de volle boete hierop moeten worden betaald, in het tweede geval zal de boete slechts worden gesteld in evenredigheid tot die overtreding.

Art. 15. Inlandsche vaartuigen zullen onder dezelfde strikte kontrole staan als schepen van vreemde natien.

SLOTBEPALING. Wanneer aan hier ter plaatse gevestigde konsuls mogt blijken, dat de aan hunne zorg toevertrouwde belangen door bovenstaande bepalingen mogten worden benadeeld en dat de handel er door zou kunnen lijden, zijn zij bevoegd om hunne adhaesie aan dezelve te weigeren.

BANGKOK, 20 Januarij 1863.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

NEDERLAND.

De nationale tentoonstelling van metalen en daaruit verdigde voorwerpen, welke van wege de afdeeling 's Gravenhage der Vereeniging ter bevordering van Fabriek- en Handwerksnijverheid in Nederland dit jaar te 's Hage gehouden wordt, zal den 17den Aug. geopend worden en tot 4 September duren. Wij ontleenen aan het dezer dagen dagen bekend geworden programma het volgende: De voorwerpen zullen verdeeld worden in 5 afdeelingen, als: *a.* grondstoffen, zoo wel in ruwen als meer bewerkten staat, benoodigd tot het vervaardigen der bedoelde voorwerpen; *b.* voorwerpen vervaardigd van ijzer, staal, koper, lood, blik, tin, zink, aluminium, enz., of verkregen door zamenvoeging en meer bepaaldelijk bestemd voor huiselijk gebruik; *c.* voorwerpen vervaardigd en zamengesteld uit de in lett. *b* genoemde, doch bestemd voor versiering of betrekking hebbende tot het gebied van nijverheid en kunst; *d.* voorwerpen, vervaardigd van de in lett. *b* genoemde grondstoffen, doch bedekt met eenig ander metaal; en *e* voorwerpen van goud, zilver of platina. Bij de voorwerpen, vermeld onder lett. *b* en *c*, worden niet bedoeld die, welke behooren tot den land- en tuinbouw en de zuivelbereiding; zullende deze niet worden toegelaten.

Voor de tentoonstelling komen in aanmerking niet alleen die voorwerpen, welke door bewerking of hoedanigheid uitmunten, maar vooral ook die, welke zich wegens bruikbaarheid, nut, eenvoud en tevens min kostbaarheid onderscheiden. De in te zenden voorwerpen moeten voorzien zijn van eene verklaring van belanghebbenden, dat zij door hen zelven of onder hun toezigt in dit rijk of zijne Overzeesche bezittingen zijn vervaardigd (de modellen daarvoor zullen door de kommissie worden beschikbaar gesteld), en verder van eene verklaring van het bestuur hunner woonplaats, dat de inzenders als fabrikanten bekend en hunne werkplaatsen in dit rijk of de Overzeesche bezittingen gevestigd zijn. Vóór den 1sten Mei e. k. moet vrachtvrij aan den sekretaris der kommissie opgraaf zijn gedaan van de voorwerpen, welke men verlangt ten toon te stellen. De ontvangst der goederen zal geschieden aan het lokaal der tentoonstelling, van den 15den tot den 25sten Julij. Voorwerpen uit de Overzeesche bezittingen aankomende, zullen voor zoo verre de ruimte zulks toelaat, ook na dien tijd in ontvangst worden genomen. De kommissie zal zich beijveren om zoo veel mogelijk kostelooze overbrenging bij de verschillende ondernemingen van middelen van vervoer te verkrijgen en zulks tijdig door de nieuwsbladen kenbaar maken. Ten einde deze tentoonstelling zoo veel mogelijk te doen beantwoorden aan het doel, hetwelk de afdeeling zich heeft voorgesteld, worden de inzenders, die zich onderscheiden hebben, bekroond. Ten dien einde wordt door de inzenders in Nederland eene jury van deskundigen benoemd, die uitwijst aan welke inzenders eene onderscheiding behoort te worden toegekend.

Er worden uitgeloofd gouden, zilveren en bronzen medailles, geslagen op den stempel der vereeniging. Daarenboven kan de jury ook eervolle getuigschriften uitreiken. Bovendien kunnen door belangstellende personen of korporatiën vereenigings-medailles worden uitgeloofd en ter beschikking gesteld van de kommissie. Het proces-verbaal der jury zal openbaar gemaakt worden. De voorwerpen, bedoeld onder letters *b*, *c*, *d* en *e*, kunnen voor bekrooning niet in aanmerking komen, wanneer daarvan geen prijs is opgegeven. De kommissie stelt zich voor, een zeker aantal der ingezonden voorwerpen aan te koopen, ten einde die na bekomen magtiging, op nader bekend te maken voorwaarden te verloten. De kommissie noodigt alle fabrikanten en handwerkslieden in Nederland en zijne Overzeesche bezittingen uit, hetzij leden of geen leden der vereeniging, om door ruime bijdragen ook van de meest eenvoudige voorwerpen, het doel dezer tentoonstelling zooveel mogelijk te bevorderen. In de voornaamste gemeenten van het rijk zullen sub-kommissien worden benoemd, die zich zullen belasten met de inzending aan te moedigen en te bevorderen, en tevens de inlichtingen te verstrekken, welke haar zullen worden gevraagd.

De hoofd-kommissie voor de tentoonstelling bestaat uit de heeren: jhr. mr. F. G. A. Gevers Deynoot, voorzitter; jhr. H. C. A. Verhuëll, onder-voorzitter, P. F. W. Mouton, sekretaris; F. L. der Kinderen, penningmeester; jhr. mr. J. J. de la Bassecour Caan, F. N. de Charro, J. F. Cuypers, A. P. Godon, L. A. H. Hartogh, M. L. Hermans, W. J. van Heijnsbergen, J. F. Mansvelt Beck, J. B. Maxwils, mr. Th. van Stolk en mr. J. P. Vaillant.

ENGELAND.

Bij den lord-mayor is tot nog toe £ 395,866, ten behoeve der noodlijdenden in de katoendistrikten ontvangen (waarvan £ 12,363 alleen in de laatste week). Van genoemde som was reeds een bedrag van £ 276,074 onder de noodlijdenden verdeeld.

— Gedurende het jaar 1862 werden door het officieele blad 9308 faillissementen in Engeland en Wallis bekend gemaakt, waarvan 4104 binnen de jurisdiktie der hoofdstad. Gedurende de laatste 10 jaren bedroeg het gemiddelde cijfer der faillissementen te Londen slechts 548 per jaar. Men schrijft die vermeerdering gedeeltelijk toe aan de werking der nieuwe wet op de faillissementen en gedeeltelijk aan den ongunstigen toestand van den handel.

— In 1862 zijn 121,214 emigranten van Groot-Brittannië vertrokken; 58,706 vertrokken naar de Vereenigde Staten; 15,522 naar de Noord-Amerikaansche koloniën; 41,843 naar de Australische koloniën en 5143 naar plaatsen. Van deze waren meer dan 60,000 Ieren, van welke de helft naar de Vereenigde Staten vertrok. De Schotten gaven aan Australië de voorkeur. Onder de emigranten waren 10725 gehuwde mannen, 12,854 gehuwde vrouwen; ongehuwde mannen boven de 12 jaar 39,563 en ongehuwde vrouwen 24,240.

FRANKRIJK.

De Fransche marine heeft een onherstelbaar verlies geleden door den dood van kapitein Russell, chef van den staf van den admiraal Jurien de la Gravière. De koorts heeft in Mexiko dien officier in drie dagen ten grave gesleept. Hij was een man van zeldzame bekwaamheid. Bij het uitbreken van den Amerikaanschen oorlog belastte de keizer hem met een zending derwaarts, waarvan hij zich met schitterenden uitslag kweet. Toenmaals heeft hij ook in de *Débats* onderscheidene artikelen geschreven, die zeer de aandacht hebben getrokken. Hij genoot 's keizers volle vertrouwen, of liever hij genoot de vriendschap van Napoleon, die dan ook, bij het vernemen der tijding van het overlijden des kapiteins, zóó ontroerde dat hem een traan langs de wagen rolde, — iets dat den keizer waarlijk niet iederen dag gebeurt! De heer Russell zou binnen eenige dagen tot schout bij nacht benoemd geworden zijn. De keizer heeft thans de ridderorde van het legioen van eer aan den zoon des overledenen toegezonden; de jongeling moet zich in Mexiko hebben onderscheiden.

Naar men verneemt zijn op het schip, waarop de kapitein Russell is overleden, nog 15 andere officieren aan de *vomito* bezweken. Ook de generaal Mirandol is in Mexiko overleden.

— De toebereidselen voor het vertrek van versterkingstroepen naar Mexiko worden met kracht voortgezet. In Cherbourg o. a. zullen weer 3,640 man en 483 paarden worden ingescheept; uit Oran vertrekken tegelijkertijd 1600 soldaten en 300 Arabieren, die voor de transportdienst van het leger zullen worden gebruikt. Om de troepen, die uit Algerie vertrekken, weder aan te vullen worden uit elk regiment, dat in Frankrijk blijft, 15 man gekozen.

— Naar men zegt zal de Fransche regering zich in het bezit stellen van Obok, een eiland in de Roode Zee, nabij de Straat van Bab-el-Mandeb. Het eiland is uitmuntend gelegen voor een steenkolendépôt. Natuurlijk dat hierdoor de ijverzucht van Engeland wordt opgewekt.

— Te Passel (Oise) had eene vrouw hare twee kinderen, een meisje van 4½ en een jongentje van 2½ jaar, beiden slapende te huis gelaten. Een uur na haar vertrek bemerkte een buurvrouw een hevige rook en zag dat er brand in de kamer was, waarin de twee kinderen sliepen. Zij liep de deur open en vond het wiegje, waarin het jongentje lag, in lichtelaaije vlam; zij bluschte die dadelijk, doch het kind was reeds dood en het ligchaam was geheel verkoold. Het meisje dat in een ander bed sliep, was door den rook bijna gestikt, doch kwam in de open lucht weder bij en verhaalde toen, dat zij met een stok een doosje lucifers, dat op den schoorsteenmantel stond, naar beneden had doen vallen en toen eene mand met stroo, die vlak bij het wiegje stond, in brand had gestoken, omdat zij niet van haar broertje hield en hem gaarne dood wilde hebben. Na dit te hebben gedaan, was zij weder in haar bedje gaan liggen en had het verbranden van het wiegje met genoegen aangezien, tot dat zij in slaap was gevallen.

— Er ziet eene brochure over de geschiedenis van het tegenwoordig bewind het licht, getiteld: *Dix ans d'impérialisme.* Deze brochure wordt aan lord Clarendon toegschreven.

Men zegt dat aan den heer Granier de Gassagnac de hoofdredaktie van het *Journal de Bordeaux* zal worden opgedragen.

De ongelukkige Mlle Livry verkeert nog altijd in een zorgwekkenden toestand. Dr. Nelaton, door den keizer over haar gevraagd, zou geantwoord hebben, dat er meer vrees dan hoop voor haar behoud bestaat.

De heer Ratazzi is ll. Dingsdag te Turin in het huwelijk getreden met de princes Marie van Solms, geb. Wijse Bonaparte. Daar mevrouw de Solms naauwelijks eene maand weduwe is, zal voor dit huwelijk gewis dispensatie verleend zijn.

— De leeraar aan wien het onderwijs van den keizerlijken prins is opgedragen, was onderwijzer aan het collège Rollin. De prins zal geen gouverneur hebben, maar regtstreeks zijne opvoeding van den keizer ontvangen.

— Voor de korrektionele regtbank van Mulhouse (departement Haut-Rhin) werd den 16den December de volgende zaak behandeld. In de gemeente Rülisheim is het uitspreken van het woord *kaas* genoegzaam om alle bewoners in opstand te brengen, en wel om de eenvoudige reden, dat zij van de inwoners van de naburige gemeente Wittenheim in vroegeren tijd den bijnaam kaaskoopers hadden ontvangen. De oneenigheden tusschen Rome en Carthago, de Guelphen en Gibellijnen, de Hoekschen en Kabeljaauwschen, de Roode en Witte Rozen, de Whigs en de Tories, tusschen vele gehuwde mannen en vrouwen zelfs, konden slechts een flaauw denkbeeld geven van de twisten en de antipathie, die sedert geruimen tijd tusschen de Rülisheimers en Wittenheimers heerschten.

In de laatste jaren was die geest van vijandschap echter eenigzins bedaard. Het woord *kaas* werd niet meer gerept, en daar deze *casus belli* verdwenen was, heerschte er ook eene vrij goede sympathie tusschen beide gemeenten.

De ochtend van den 19den Aug. jl. heeft eensklaps den steen des aanstoots weder opgewekt. Twee personen namelijk vervoegden zich bij den omroeper van Rülisheim en gaven hem in last om aan te kondigen, dat de heer Gruyère, handelaar in kaas, te Wittenheim was aangekomen en den inwoners van Rülisheim in de gelegenheid stelde om kaas van hem te koopen. Hij zou slechts twee dagen vertoeven, zijn voorraad was niet groot en iedereen werd dus aangeraden zich te haasten.

De bewoners van Rülisheim waren eensklaps als één man op de been; de gemoederen waren in de hoogste opgewondenheid; men wilde naar Wittenheim oprukken om zich te wreken, en slechts met moeite gelukte het der politie de orde te herstellen. Er werd proces-verbaal opgemaakt, en na onderzoek bleek het, dat zes personen eene grap hadden willen hebben. De regtbank heeft hunne handeling echter niet als eene grap beschouwd, maar hen wegens het moedwillig verstoren der openbare orde veroordeeld tot gevangenisstraf en boete. Een der veroordeelden is in appèl gekomen en verklaarde, dat hij door een paar jongelieden was overgehaald om den voorgewenden verkoop van kaas te doen aankondigen; hij zwoer, doch (even als de raaf van Lafontaine in de bekende kaas-kwestie) wat te laat, dat men hem niet weêr zou beet nemen, want het vonnis werd bevestigd.

ITALIE.

De papieren, die bij de arrestatie van princes Barberini gevonden zijn, bestaan in twee brieven die in cijfers geschreven waren, en het berigt bevatten, dat geld ten behoeve van Frans II gezonden wordt. Voorts gewagen de brieven van eene rekonstitutie van het Bourbonsche kommitté, van ontworpen demonstratien, van woelingen van republikeinen in dienst der Bourbonsche partij, enz. Eenige personen zijn in de brieven door cijfers aangewezen, anderen komen onder valsche namen voor.

Prins Murat zit van zijn kant ook niet stil. Bij voortduring intrigueert hij in Napels voor hetgeen hij zijne regten noemt. Dezer dagen is aldaar een geheim kommitté ontdekt, dat voor de plannen van den prins werkzaam was, waarbij verscheidene proklamatien, als ook brieven zijn gevonden. De leden van dit kommitté, waaronder ook eenige ambtenaren en een marine-officier, zijn allen in hechtenis genomen.

— Garibaldi's volledige herstelling kan men eerstdaags te gemoet zien.

— Ronge, dezelfde die eenige jaren geleden om zijne hervormingsplannen op godsdienstig gebied zoo veel sensatie maakte, heeft een brief aan Garibaldi geschreven, waarin hij hem tracht te bewijzen, dat de eenheid van Italie en een geregelde stand van zaken in het koningrijk onbereikbaar zijn, zoo lang men het godsdienstig gedeelte der kwestie onaangeroerd laat. Hij betoogt, dat, door den invloed der tijden, eene radikale hervorming op godsdienstig gebied noodzakelijk is en stelt ten slotte aan Garibaldi voor, zich met hem naar Italie te begeven, ten einde er het bijgeloof te bestrijden en eene nieuwe godsdienst ingang te doen vinden.

SPANJE.

In de Spaansche Cortes heeft de heer Valera, een konservatief afgevaardigde, het voorstel gedaan, dat de regering het koningrijk Italie moge erkennen. De maarschalk Serrano, minister v. buitenl. zaken, heeft hierop geantwoord dat de regering besloten heeft, om voor het tegenwoordige de zaak te laten zoo als zij is. De mogendheden die tot dus verre Italie erkend hebben, zijn bijna alle Protestanten. Eene erkenning van het koningrijk Italie zou tevens eene erkenning moeten zijn van de gebeurtenissen in den Romeinschen Staat. De tegenwoordigheid van een Spaansch gevolmagtigde bij koning Frans II kan alleen als een bewijs van persoonlijke achting jegens dien vorst beschouwd worden. De minister ontkende voorts, dat de eenheid van Italie eene gemakkelijke zaak is. Hij betwijfelde dat de Katholieke geest der Spanjaarden het denkbeeld van den heer Valera goedkeurde, en herinnerde er aan dat wijlen koning Karel Albert acht jaren gewacht had, alvorens hij de regering van koningin Isabella erkende. Hij liet de mogelijkheid doorschemeren, dat Spanje dezelfde gedragslijn zou volgen ten aanzien van den opvolger van Karel Albert en ontkende dat Spanje de inspiraties van Frankrijk volgt ten aanzien van Italie.

RUSLAND.

In Rusland is thans een Grieksch geestelijke, de Archimandriet Phorphysius, opgekomen tegen de echtheid van den tekst der Sinaïtische handschriften van den Bijbel, welke dr. Tischendorff in 1859 naar Petersburg overbragt, en waarvan hij verleden jaar den keizer gedrukte kopiën aangeboden heeft. Zooals bekend is, geschieden de wetenschappelijke onderzoekingen van dr. Tischendorf geheel op kosten van de Russische regering, en wordt hij zelfs zeer ruim er voor beloond. Porphysius zegt, dat hij de Sinaïtische handschriften reeds in 1845 en in 1850 het klooster van dat gebergte onderzocht, en de beschrijving er van in 1856 uitgegeven heeft; voorts beweert hij dat de tekst verminkt is, want de plaatsen, zegt hij, welke betrekking hebben op de geboorte en op de hemelvaart, ontbreken in die handschriften geheel. De geleerde Archimandriet houdt dit voor een bewijs, dat die Sinaïtische handschriften aan Sektarissen, aan Doceten, Phantasiasten of andere dergelijken hun oorsprong te danken hebben.

POLEN.

Nopens den opstand in Polen bevatten de berigten niet veel meer dan de afwisselende overwinningen en nederlagen, welke nu eens de troepen, dan weder de insurgenten, behalen. Grootendeels bestaan die gevechten slechts uit schermutselingen waarvan de uitslag nooit met zekerheid bekend wordt, naardien natuurlijk elk der strijdende partijen zich de overwinning toeschrijft. Dat kan nog lang zoo duren.

— In de stad Opockno moeten 2500 insurgenten, waaronder 500 te paard, na de Russen verdreven te hebben, onder bevel van den kolonel Legocki, een Garibaldist, binnengerukt zijn, waar de stedelijke autoriteiten hen met eerbewijzingen ontvingen, terwijl een groot aantal boeren zich bij hen aansloot.

AFRIKA.

De heer Benson, president van de Afrikaansche republiek Liberia, heeft eene boodschap gerigt tot de wetgevende vergadering. Dat dokument is een bewijs van den vooruitgang aldaar. De president spreekt met dankbare herinnering over de ontvangst, die hem bij zijn verblijf te Londen is ten deel gevallen. Voorts verklaart hij dat de regering van Liberia zich bijzonder laat gelegen liggen aan de pogingen tot verhindering van den slavenhandel, en dat zij reeds meermalen in de omliggende gewesten hare bemoeijingen dienaangaande met een allezins gunstig gevolg bekroond mogt zien. Tevens blijkt uit zijne mededeelingen, dat de bevolking van het gemeenebest zich met ijver toelegt op de bebouwing van den grond, en dat er dien ten gevolge zeer gunstige vooruitzigten bestaan op de uitbreiding en verbetering van de katoenkultuur en andere werkzaamheden. Hij geeft voorts als zijn gevoelen te kennen, dat er, ten gevolge van den Amerikaanschen oorlog, een aantal negers uit Amerika naar Liberia zullen verhuizen, terwijl hij ten slotte de ingezetenen ten krachtigste opwekt, om ook uit dien hoofde mede te werken tot de meest mogelijke ontwikkeling van de bedrijvigheid des lands.

JAPAN.

Sir Rutherford Alcock, Minister Resident van het Engelsche Hof te Jedo, thans met verlof in Europa, hield op den 30sten December jl. in de „Philosophical and Literary Society" te Leeds eene belangrijke redevoering over het keizerrijk Japan.

In korte woorden gaf hij eene geographische beschrijving van het land, daarbij opmerkende, dat het Japansche rijk zoo buitengewoon vruchtbaar is en de Japannezen een zoo verstandig en vlijtig volk zijn, dat zij van het buitenland letterlijk niets noodig hebben, hetgeen natuurlijk niet ten voordeele van den buitenlandschen handel kan strekken. Zij wenschen niets liever, dan aan hun lot te worden overgelaten en in geene aanraking met vreemden te komen. De Europeanen echter wenschen juist het tegendeel, bewerende dat een natie als de Japansche, zoo mild door de Voorzienigheid bedeeld, niet geregtigd is, om zich afgesloten te houden en het overige gedeelte der wereld van allen omgang uit sluiten. De Japansche regering kwam in de laatste jaren tot het besluit, dat zij niet langer dat stelsel van uitsluiting kon volhouden en dat, ingeval van volharding, zij voor overmagt zou moeten zwichten. Het grootste gedeelte der eerste standen in Japan heeft echter nimmer genoegen genomen met deze vrijgevigheid hunner regering.

Verder gaf Alcock een overzigt van het gebeurde bij de eerste vestiging van vreemdelingen in Japan, — van de toegevendheid en gastvrijheid, waarmede zij waren ontvangen, — van de invoering van het Christelijk geloof, het oprigten van kerken, scholen, kloosters, enz. gevolgd nogtans door eene geheele uitdrijving der vreemdelingen, ontstaan door de vrees, dat zij de magt van de Souvereinen van het land wilden omverwerpen. Nu de vreemdelingen weder zijn toegelaten, is het te hopen, dat zulks een beter gevolg zal hebben en dat zij, gewaarschuwd door het verledene, de verkeerdheden van vroeger zullen nalaten, om door handel en beschaving het goede te bevorderen en het kwade te weren.

De geographische verdeeling der Japansche eilanden heeft eene in het nog vallende gelijkheid met die der Britsche. Evenneens is zulks het geval met de ontwikkeling van nijverheid en fabriekwezen. In kunstvaardigheid, in fraaiheid van teekening, in kennis en aanwending der natuurkrachten en in vele andere opzigten kunnen de Japanezen met Europa wedijveren, en dit alles werd verkregen, niettegenstaande zij een feodaal-bestuur hadden, gelijk aan dat van de Anglo-Saxen en van de Noormannen.

De Japanezen zijn niet onverdraagzaam of bijgeloovig ten aanzien van Godsdienstige onderwerpen; zij geven er te weinig om, om er zich over t verontrusten.

De heer Alcock kon niet veel van hunne opregtheid zeggen, want het laatste, wat hij van hen nog moet hooren, is de waarheid.

Hij geloofde, dat er weinig omkooping bij de regters bestaat, en, hetgeen zeer opmerkelijk is, er zijn, zeide hij, in Japan geen advokaten.

De Japanezen zijn trotsch op dapperheid en verkiezen den dood boven schande. Als een aanzienlijk Japannees van eenig vergrijp beschuldigd wordt, maakt hij zich van kant in het bijzijn van eenigen zijner beste vrienden, om voor te komen, dat zijne bezittingen en goederen worden verbeurd verklaard en zijne familie van alle regten en waardigheden wordt ontzet.

Wat beschaving betreft, merkt Sir Rutherford op, dat als een gevolg van den hoogen trap, waarop de nijverheid in Japan staat, hoezeer onder een feodaal bestuur, de materiele beschaving der bevolking tot eene hoogte is geklommen, niet ver beneden de Engelsche.

Hij vertoonde eene menigte voorwerpen van Japansche kunst die getuigden van bewonderingswaardige bewerking, vindingrijken geest en schoone teekening, en waarvan sommigen met de Europesche konden wedijveren. De Japanezen zijn dus in staat om in alle hunne behoeften te voorzien en, alhoewel erkend moet worden, dat dit zeer tot hunne eer strekt, zoo is zulks voor den buitenlandschen handel toch niet gunstig.

Betreffende den handel in Engelsche katoenen- en wollen stoffen zeide hij, dat de Japanezen tot nu toe zelf in hunne behoefte voorzien en men alzoo moet afwachten, dat nieuwe behoeften bij hen geboren worden. Op het oogenblik kan aan alle eischen deswege voldaan worden, waarbij komt, dat de Japanezen de katoenen stoffen beter en goedkooper kunnen leveren dan wij.

Het is mogelijk, dat tijd en geduld den bestaanden weerzin tegen den omgang met vreemden zullen verminderen en zelfs met der tijd geheel doen verdwijnen. Maar men kan het zich onmogelijk ontveinzen, dat het leven der Europeanen in Japan niet veilig is. Het Japansche volk kan elk oogenblik tot het besluit komen, om alles op het spel te zetten en een oorlog met vreemde mogendheden te wagen, liever dan aan vreemdelingen te vergunnen vriendschappelijke en vreedzame betrekkingen met hen aan te knoopen. Wij moeten moeten ons dus bepalen om er het beste van te hopen en geene middelen aanwenden, welke zulk eene droevige uitkomst kunnen in de hand werken.

Sir Rutherford deelde verder mede, dat de gegoede Japannezen zijden kleedingstukken en de geringere klasse katoenen stoffen dragen en dat, vermits in Japan de katoenplant zeer weelderig groeit en het werkloon zeer laag is, het aan de Engelsche kooplieden niet doenlijk zal zijn, om met de Japanezen in dit artikel mede te dingen. Hierop maken echter de fijne soorten van katoenen stoffen eene uitzondering. Niets is in Japan te plaatsen, of het moet goedkoop zijn. In de Noordelijke landschappen zullen de wollen stoffen welkom en bruikbaar worden bevonden.

Een der toehoorders uitte het gevoelen, dat men regt heeft pogingen aan te wenden tot het aanknoopen van handelsbetrekkingen met eene andere natie, maar dat men als christen en regtvaardig mensch de leer niet huldigen mag, dat eene natie regt heeft zich aan eene andere natie, tegen haren wil, met het zwaard in de hand, voor omgang op te dringen. Hierop antwoordde Sir Rutherford Alcock, dat hij niet wilde treden in de kwestie of het al dan niet te regtvaardigen is, dat de Europeanen zich zelven aan andere natien met geweld opdringen. Hij wenschte alleen te doen uitkomen, welke thans in dat opzigt de verhouding is van Engeland. Engeland *heeft* zich reeds aan Japan opgedrongen. Engeland *is* reeds begonnen met dwang, en indien het handelsgemeenschap met Japan verlangt, moet die handel ook met *dwang* worden gevestigd.

Indien men daarentegen tot zulk een prijs de handelsgemeenschap *niet* wenscht, dan moet men zich zelven gelijk blijven en Japan eenvoudig verlaten. *(Jav. Ct.)*

BOEKBESCHOUWING.

Behalve het tijdschrift voor Nederlandsch Indie is er voor koloniale aangelegenheden nog een ander maandwerk, waaraan wij ook gaarne eenige regels wijden, te meer daar het nu zijn der-

de levensjaar is ingetreden en derhalve als gevestigd te beschouwen is. Om de waarheid te zeggen hadden wij een zwaar hoofd in het lang voortbestaan van de *Koloniale Jaarboeken* bij het ontvangen der eerste afleveringen van dat maandwerk, en willen er dus liefst niets van zeggen; thans echter zijn toon en strekking van dien aard, dat het — wat de burger zou noemen — in trek komt, en de inhoud is ook veel belangrijker dan vroeger. Het verheugt ons alzoo met de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* te kunnen zeggen: *Twee koloniale tijdschriften* staan de belangen van Indie voor en zijn ten zeerste bevorderlijk om kennis te verspreiden aangaande een land, zoo rijk, zoo schoon en — nog zoo onvolledig bekend als Indie.

Meer en meer groeit de belangstelling aan voor die groote kolonie van het kleine Nederland; meer en meer gaat er een licht op over zaken, aangelegenheden en toestanden alhier, die vroeger in kelderachtig duister achter spinnewebben verborgen waren (ondichterlijke uitdrukking voor geheimzinnigen sluijer.)

Doch heeft — vraagt het aangehaalde blad — vermeerdering van kennis der Indische toestanden gelijken gang gehouden met de toeneming van belangstelling?

Te regt wordt opgemerkt dat de diskussien der kamers, vooral die der eerste, het tegendeel hebben aangetoond. Zoo lang die kennis dan zoo bekrompen blijft, zal men ook over Indie's waarachtige behoeften geen gezond oordeel kunnen vellen, en zullen de belangen der kolonie ook niet de behartiging vinden die zij verdienen. Wij wenschen alzoo van harte, dat die kennis bij velen onzer kamerleden wat moge toenemen. Moge daartoe de pogingen der beide *koloniale tijdschriften* strekken en hun werk met goeden uitslag worden bekroond, dit wenschen wij van harte. Doch — wij mogen hier niet geheel en al eenzijdig zijn met aan te willen nemen, dat alle kennis aangaande Indische kwestien met gemak verkregen worden, zonder ooit een voet in de kolonie te hebben gezet, zoo als de *Arnhemsche Courant* van 7 Februarij ll. aangeeft, wanneer gezegd wordt:

„Zonder de linie te passeren en ons jaren in het verre Oosten op te houden, kunnen wij ons een juist begrip van onze kolonien vormen, kunnen wij een oordeel over het koloniaal bestuur vellen, en mogen wij het ondernemen met de zoogenaamde specialiteiten de maatregelen te bediscuteren, die voor de ontwikkeling onzer overzeesche bezittingen beraamd worden."

Dit kunnen wij niet geheel beamen, hoewel wij voor een groot deel toestemmen wat aan deze zinsnede vooraf is gegaan, namelijk:

„De Indische toestanden, bijzonderheden, instellingen, zeden en gebruiken, de gebreken, de onvolmaaktheid der koloniale maatschappij, de misbruiken en verkeerdheden, die aan haar organismus knagen, zijn ons langzamerhand ontsluijerd en even helder voor oogen gehouden, alsof het den toestand van een gewest in het moederland gold."

Eene ondervinding van twee jaren, welke wij in Indie hebben vertoefd, heeft ons geleerd en leert ons nog dagelijks, dat men *vooral door aanschouwing* zich van *de ware* toestanden en dus ook van de ware behoeften der kolonie kan overtuigen; dat veel lekteur wel een goed middel, doch niet het *uitsluitend* middel is om Indie te leeren kennen. Is men nu zoo gereed met het denkbeeld, dat tropische gewesten zeer goed bekend en beoordeeld kunnen worden, zonder ooit er een voet in te hebben gehad, dan oordeelt men het ook gemakkelijk zulke landen met al hunne eigenaardige behoeften van uit het verre moederland te kunnen besturen. Deze meening heeft helaas! in Nederland reeds te veel wortel geschoten. Indie *kan* in het moederland door *enkel* lektuur niet bekend worden en *nog veel minder kan de kolonie er geheel en al van uit worden bestuurd.*

De tweede aflevering van het *Tijdschrift voor Nederlandsch-Indie* bevat onder meer goed geschreven artikelen eene bijdrage, waarin Britsch-Indie met Nederlandsch-Indie met elkander worden vergelijken. In de rubriek „Spoorwegen" vinden wij de volgende opmerkelijke meening die wij — hoewel de daadzaken betreurende — ten volle moeten beamen: Ziet hier:

„Nederland staat in gelijke betrekking tot zijne Oost-Indische koloniën als Engeland tot Britsch-Indië. Ook voor Nederland konden en moesten die koloniën, en vooral Java, het vruchtbare veld zijn, tot aanwending van die belangrijke kapitalen, welke in Nederland jaarlijks worden overgewonnen of opgegaard en die zich nu begeven in eene belegging van betrekkelijk weinig opbrengende, meestal hopelooze staatsschulden; tot aanwending van de kennis en de nijverheid en de nu veelal improduktief blijvende krachten van een groot deel zijner bevolking, dat, in den engen kring van het vaderland, zich slechts met moeite een bestaan kan of weet te scheppen. Maar het keerpunt, waartoe Engeland reeds ten aanzien van Britsch-Indië is gekomen, wordt voor Nederland ten aanzien van Oost-Indië nog tegengehouden door eene bekrompene staatkunde, die, zelfs bij de volksvertegenwoordiging nog in ruime mate gehuldigd, er op uit is om alleen te letten op de direkte voordeelen die de koloniën afwerpen; — dat die voordeelen behouden wil zonder te letten op zekerheid en regtvaardigheid en op de eischen en behoeften van land en bevolking, welke die voordeelen afwerpen; — en dat die koloniën voor den staat, als naijverig koopman en landbouwer, afgesloten wil houden voor alle ontwikkeling van individuële krachten en nijverheid van eigene landzaten."

Wij hebben kortelings inzage genomen van de IVde aflevering des derden deels van het *Tijdschrift van Nijverheid en Landbouw*, welker inhoud ons zoo belangrijk voorkomt, dat wij er een enkel woord over willen spreken. Wij hebben wel eens afleveringen gezien, die minder rijk aan belangrijke bijdragen waren dan dit IVde stuk, waarom wij het wenschelijk zouden achten, dat de drie verhandelingen, waaruit het nummer hoofdzakelijk bestaat, meer ter publieke kennis kwamen. De proef-handleiding voor de koffijkultuur door den heer K. F. Holle geleverd is duidelijk en zaakrijk beschreven, de bijdragen des heeren J. E. Teismann over de teelt van den tammen zijdeworm van Siam (Bombyx Mori) en den bouw van katoen in dezen Archipel verdienen ook de algemeene aandacht, doch — we hebben 't vroeger reeds opgemerkt — door hoe velen of liever door hoe weinigen wordt het Tijdschrift van Nijverheid en Landbouw gelezen? Alleen de leden der Maatschappij krijgen het in handen. Daarom zouden wij het voor industrie en landbouw vrij wat bevorderlijk achten, wanneer zoo wel de handleiding over koffijkultuur, als die voor de teelt van den zijdeworm en den bouw der katoen, meer algemeen verkrijgbaar werden gesteld. Het ware dus ter bevordering van kennis en dus ook van belangstelling in alle drie der genoemde takken van kultuur, wanneer eenige honderde afdrukken voor het publiek waren verkrijgbaar gesteld geworden. Wij houden ons overtuigd, dat die exemplaren een grooten aftrek zouden hebben gevonden.

Nieuw, goedkoop Gaslicht.

Onlangs zijn te Londen proeven genomen met de uitvinding van den heer Mongruel, zijnde een nieuw gasbereidingswerktuig, waarmede uit gewone dampkringslucht een helder en goedkoop licht wordt voortgebragt. Dit photogenisch (lichtgevend) gas werd door genoemden heer in het begin van 1862 ontdekt en wordt nu reeds in verscheidene groote steden van Frankrijk als verlichtingsmiddel gebezigd, terwijl ook de grootste koffijhuizen, restauratien en andere openbare inrigtingen in Parijs van dit gas gebruik maken. — Ook maakte dit nieuw lichtgas een punt van onderzoek uit bij eene kommissie, die daartoe was benoemd door het Parijsche Genootschap van kunsten, wetenschappen en industrie, van welk ingesteld onderzoek de volgende resultaten zijn verkregen:

1º Ter verkrijging van dezelfde lichtsterkte als het kolengas, heeft men 50% minder gas noodig.

2º Omgekeerd met dezelfde gaskonsumtie erlangt men een twee- of drievoudige lichtsterkte.

3º De vlam is witter, bestendiger, minder flikkerend, zachter voor het gezigt en alzoo minder vermoeijend voor hen die er bij werken.

4. Dit gas mist ook de aardolie of pikachtige en zwaveligzure bestanddeelen en de amoniakdampen, die het licht uit de kolengas-fabrieken vergezellen.

5. Derhalve zijn door de aanwending van dit gas schilderijen, vernissen, teedere kleuren en verguldsels ook niet bloot gesteld aan de inwerking van bovengenoemde bijtmiddelen, die het kolengas zoo zeer kenmerken.

6. Het nieuwe gaslicht heeft noch dien onaangenamen reuk noch dien walm, welke het kolengas zoo onaangenaam maken.

7. Het laatste en grootste voordeel dat dit gas aanbrengt is eigenlijk voor de gebruikers, want de uitvinder, de heer Mongruel, waarborgt 25% winst op de onkosten, die bij het gebruik van het gewone kolengas plaats hebben.

Ook de proefnemingen, welke te Londen onder toezigt van den heer Thomas werden gedaan, leverden de gunstigste uitkomsten. De eerste proefneming werd gedaan met het gewone gas dat in het deel der stad werd verbruikt, waar de proeven werden genomen. Het werd geleid door het werktuig dat Mongruels vloeistof bevatte, waardoor dit gas aanmerkelijk in lichtvermogen toenam, terwijl tevens de vlam uit de gaspitten zachter, helderder en minder flikkerend te voorschijn trad. Hoewel het licht nu beter voldeed, was de gaskonsumtie veel geringer, want door gazometer en chronometer werden eene besparing van 40 pCt. aangegeven. Daarop werd eene meer belangrijke en afdoende proef genomen met dampkringslucht, welke door den toestel geleid zijnde, met eene fraai heldere, kalme en zachte vlam brandde. Men kan zich een denkbeeld van de helderheid van dit licht vormen, wanneer men nagaat dat door den lichtmeter aangetoond is geworden, dat één pit van dit photogenisch gas in lichtsterkte gelijk stond met vier pitten van het gewone. De genomene proeven met dit lichtmiddel hebben dus meer dan voldoende uitkomsten opgeleverd.

Het in staat zijn om uit dampkringslucht licht te erlangen is inderdaad een groote aanwinst voor wetenschap, industrie en zamenleving, maar ook een belangrijke te gemoetkomst voor die plaatsen, waar de gewone gasverlichting niet kan worden toegepast. De Heer Mongruel heeft dan ook meer aanvragen van partikulieren, om in hunne verblijven dit verlichtingsysteem in te voeren, dan hij voorloopig kan voldoen.

Algemeen is het bekend dat verscheidene onderzoekers op dit gebied zich bezig houden met koolhoudende gassen daar te stellen, sedert de wetenschap en ondervinding leeren, dat door koolwaterstofdampen in verbinding met zuiver waterstofgas te brengen, dit laatste een drie-of viervoudig lichtend vermogen erlangt. De Heer Mongruel schijnt dit probleem nu te hebben opgelost, en zijn toestel brengt een regelmatigen en aanhoudenden stroom van koolhoudende dampen aan, waardoor het licht immer dezelfde kracht behoudt, en een toestel vervaardigd te hebben, dat steeds een stroom van (dubbel?) koolwaterstof gas aanvoert, zoodat de vlam dezelfde dimensie en hetzelfde lichtgevend vermogen behoudt, iets wat aan vroeger uitgevondene verlichtingstoestellen ontbrak.

Een een-en-twintigjarige klerk te Parijs was ongelukkig verliefd geworden op eene jonge dame, familie van zijn patroon; hij schreef haar eene liefdes-verklaring, doch kreeg op zijn brandenden epistel geen antwoord. Hij hoorde naderhand dat de dame gezegd had, dat zij hem die dwaasheid vergaf, en hem aanzag als hebbende een slag van den molen weg. De ongelukkige, gekwetst in zijne eigenliefde, wilde dien hoon niet overleven. Hij woonde in een armmoedig kamertje, sloot de deur er van, stopte de reten digt en ontstak houtskolen. Het oogenblik van verstikking was nabij; maar ziet! de ratten en muizen plaagden sedert lang den armen verliefde en om zich van de ongenoodigde gasten te ontslaan, had hij eene kat geleend. Welnu hij had aan dat arme beest niet gedacht, en de damp begon een zoo vreeselijk effekt op de zenuwen der kat te maken, dat het dier als razend werd, herhaalde keeren tegen het vensterglas sprong en eindelijk een ruit brak. Gelukkig! de lucht drong binnen, en de dwaze verliefde ontkwam den dood.

Onlangs bevond zich een koopman in vakens met zijn zoon in de omstreken van Wieselburg (Hongarije), om er eenige hem verschuldigde gelden in ontvangst te nemen. 's Namiddags in eene herberg aangekomen zijnde, liet hij zijn zoon daarin achter en begaf zich weder op weg naar eene naburige plaats. Een bosch doorgaande, werd hij door een geweerschot getroffen, dat hem onmiddelijk doodde. De moordenaar wilde thans het geld ontrooven, doch een groote hond van den koopman vloog op den roover aan, wierp hem ter neêr en hield hem vast onder het toebrengen der woedendste beten. De zaak werd spoedig ruchtbaar, en toen het geregt ter plaatse aankwam, was men genoodzaakt den hond dood te schieten, daar hij den roover niet wilde loslaten, die twee uren daarna aan de ontvangen beetwonden overleed.

KORRESPONDENTIE.

De politie wordt opmerkzaam gemaakt op het rondwandelen of gedragen worden van een tal van inlandsche bedelaars in den vorm van blinden, lammen en kreupelen; men vindt dat onaangenaam. Wij vermeenen daarbij echter dat er eene politiebepaling bestaat, waarbij sulks verboden is, doch zij schijnt niet opgevolgd te worden.

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda doorgezeild.

DATUM		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN		NAAR.
Maart	17	Engelsch	Hippolyta	J. P. Fallette	Calcutta	24 Febr.	Batavia
„	23	Amerikaansch	Mountain Wave	J. Hardy	Manila	9 Maart	New-York
„	—	Engelsch	Patriot King	R. Cragg	„	6 „	Cork
„	—	Amerikaansch	Danube	P. D. Whidden	„	2 „	Boston
„	—	Ned. Indisch	Bintang Anam	J. W. Steevens	Padang	18 „	Batavia, Mejufvrouw Slier.
„	—	Z. M.	Transportschip Heldin	J. H. Binkes	Rio de Janeiro	9 Jan.	„
„	—	Fransch	Renommée		Singapore		
„	25	Amerikaansch	Cossack	H. N. Gray	Foochow	10 Maart	New-York
„	—	„	Galatea	G. B. Wendell	Manila	— „	„
„	27	Hamburg	Sophie	C. Boltzen	Buenos-Ayres	8 Jan.	„

In lading liggende schepen te Batavia.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Zwerver	Franzen		J. Cézard & Co.
„	„	Bernard en Agnes*	B. Ordeman	Soerabaija	Bahlmann & Co.
„	„	Johannes Martinus	J. Kooij		Metzendorff, Wilmans, R. & Co.
„	schip	Galilei*	S. J. van der Meij		E. Moormann & Co.
„	„	Dageraad*	J. R. Ulrich		B. Kopersmit & Co.
„	schoen.	Reinhardt	G. G. Muller		„
„	schip	Ary Scheffer	J. C. Kunst	Soerabaija	Haager & Schuurman.
Ned. Indisch	brik	Zwaluw*	P. Bloem		„
„	„	Gapsoen*	Puré		Borneo Comp. Limited.
„	bark	Sirius*	J. Wagner	Makasser	G. Buyn & Co.
Engelsch	schip	Orso*	Jones		Morgan, Melbourn & Co.
„	„	Mountaineer*	Dickson	Singapore	Martin Dyce & Co.
„	brik	Leven*	Ballard	Kokos-eilanden	Wilson & Co.
Fransch	schip	Joachim*	[illegible]		E. Moormann & Co.
Amerikaansch		Golconda*	[illegible]		J. S. Toppan.
Hanov.	brik	Johann Heinrich*	Wulff		C. Bahre & G. Kinder.
Mecklenb.	bark	Vision*	Westendorf		„

De particuliere schepen zijn aangeduid met een *

Aangekomen schepen te Batavia.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	VAN		AGENTEN.
Maart	25	Ned. Indisch	stooms.	Oenarang	H. Kramer	Soerabaija	22 Maart	W. Cores de Vries.
„	27	„	„	Palembang Packet	J. F. Scheel	Cheribon	25 „	Buijs Jacobsen & Co.
„	—	„	bark	Patriarch Samhiri	G. G. Lion	Oeloedjani	14 „	. . . .
„	—	„	brik	Tartar	Lim Kiang Kong	Pekalongan	6 „	. . . .

Vertrokken schepen van Batavia.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
Maart	26	Ned. Indisch	bark	Ellen	T. A. P. Wentholt	Samarang
„	28	Nederlandsch	schip	Vriendschap	J. Janzen	Ned. via Samarang
„	—	„	bark	Bosphorus	C. A. Kruisinga	Singapore
„	—	Ned. Indisch	„	Orestes	Jo Agouw	Samarang

Te Batavia, den 28 Maart 1863.

BENAMING DER GOEDEREN.	PRIJZEN. VAN	PRIJZEN. TOT	AANMERKINGEN.
Arak Batavia .... Per legg.	70.—	....	afgedaan.
Cassia Vera	....	....	niet aan de markt.
Cochenille	....	....	Idem.
Cubeben .... Per pic.	65.—	....	„
Foelie Nº. 1 Benkoelsche	20.—	....	afgedaan naar kwaliteit.
Gom Elastiek .... Per pic.	90.—	....	verkocht.
„ Benzoin	....	....	„
„ Dammar .... Per pic.	19.—	20.—	
Gutta Percha	....	....	nt. ter markt. Zeer gezocht.
Huiden, Koe	2.75	3.75	te plaatsen.
„ Buffel .... Per stuk.	3.—	4.—	te plaatsen.
Indigo	4.30	....	te Samarang afgedaan.
Japan Boomwas	35.—	....	afgedaan.
Kamfer, Japan. per Balie	....	....	zonder aanvoeren.
Koffij, Java	42.—	....	zonder voorraad, nominaal.
„ Padang	....	....	niet ter markt.
Koper, Japansch	....	....	niets aan de markt.
Kruidnagelen .... Per pic.	42.—	....	in de 1ste hand geen voorr.
Notenmuskaat No. 1 Benkoelsche.	60.—	65.—	naar kwal. weinig vraag.
Peper, zwarte	14.50	16.—	afgedaan.
„ witte	30.—	....	ontbreekt.
Rotting, Banjermassing	12.—	12.50	verkocht.
„ Padang	....	9.—	„
Rijst, Indramaijoe met zakken	....	....	zonder aanvoeren.
„ Witte Batavia 1e kwalit.	205.—	210.—	weinig vraag, geringe voorraad.
„ „ „ 2e „	170.—	180.—	weinig vraag, geringe voorraad.
„ Carga	140.—	150.—	
„ Padang	....	....	
Sapanhout Manila in Entrep.	3.—	....	lusteloos.
„ Bima .... Per pic.	2.—	....	„ schaarsch.
Suiker No. 16	14.—	....	beper. voorr. goede kwal.
Tamarinde	6.—	....	geen omzettingen.
Was	180.—	....	zeer begeerd.
Tin, Billiton	85.—	....	afgedaan.

Wisselkoers.

Op Holland 6/m. dato pari à 101%.
99% bij het Gouvernement.
„ Londen „ Zigt f 11.62⁵ afgedaan.
„ China f .... per dollar nominaal.
„ Singapore f 2. 85 per dollar, nominaal.
„ Calcutta f ... per 100 Cs. Rs. nominaal.

Spetiën.

Sovereins f 12.— à f ...... afgedaan.
Dukaten f 7.— oude.
„ f 5.75 nieuwe.
Mexikaansche Dollars f 2,85 nominaal.
Doubloenen roode f 39.—.
„ geele f 40.—.
Tien gulden stukken f 10.—
Chineesch goud in staven f 38.— per reaal, naar kwaliteit.

Te Makasser, den 12den Maart 1863.

Aardappelen f 10.—	Olie (lamp) f 25.—
Gambir f 15.—	„ (braad) f 27.—
Gutta percha prima kwiliteit f 120.—	Opium 2100.—
Huiden (Koe) f 17 @ 18.—	Parelmoer nominaal f 75.—
„ (Buffel) f 13 @ 15.—	Rijst (Bali) f 11 @ 12.—
Kaneel (wilde) f niet voorhand.	„ (Maros) f 15.—
Koffij (Bonthain) nominaal f 38.—	Rotting f 6 @ 7.—
„ (Boni) f 35.—	Suiker f 25.—
Katjang (groene) f niet voorhand.	Sandelhout f 12 @ 13.—
Masoë f niet voorhand.	Sapan niet voorhand.
Noten (wilde) f 14.—	Schildpad f 800 @ 1000.
„ (Amboina) f 18 @ 20.—	Was (Timor) f 160.—
	„ (andere soorten f 80—100.

Specie.

Oude Dukaten f 6¼ } nominaal.
Nieuwe „ „ 5¾ } nominaal.
Gouden Tientjes „ 10— } nominaal.
Sovereigns „ 12¼ @ f 12,50
Spaansche en Mexik. „ 2¾ @ f 2,70,

Wisselkoers.

Op Holland 99% Gouverm. koers.
„ Singapore 2¼
„ Java pari.

Beknopt overzigt van den Handel en de Scheepvaart te Makasser,

OVER DE MAAND JANUARIJ 1863.

Invoer.

De geheele Invoer te *Makasser* heeft bedragen:

Aan Koopmanschappen	f	689705	
„ Speciën	„	27909	f 717614

De Invoer heeft bestaan in voortbrengselen:

Van Europa en Amerika voor	f	450079	
„ de West van Indië en Bengalen voor	„	136200	
„ China, Manila en Siam	„	45105	
„ den Oosterschen Archipel	„	58321	f 689705

De Invoer heeft plaats gehad van de volgende landen als:

Van Java en Madura voor eene waarde van:	f	113892	
„ de Molukkos en Timor	„	1272	
„ Riouw en Singapore	„	550762	
„ Bali	„	13400	
„ de kust van Borneo	„	620	
„ Sumbawa en de daarbij gelegene eilanden en plaatsen	„	2110	
de eilanden en plaatsen onder 't ressort van Makasser	„	4329	
„ Eilanden en plaatsen buiten 't ressort van Makasser	„	3350	f 689705

De Invoer heeft plaats gehad:

Onder Nederlandsche vlag		„	608123	
„ Bremer	„	„	20832	
„ Hamburger	„	„	60750	f 689705

Gedurende de maand Jan. 1863 zijn te *Makasser* aangekomen:

	schep. en vaart.	last.
Europeesch getuigd	13	1063
Inlandsch getuigde vaartuigen	29	224½
	42	1287½

Daarvan zijn aangekomen:

Van Java en Madura	onder Ned.	vlag		4	612
„ de Molukkos en Timor	„	„	„	1	178
„ Riouw en Singapore	„	„	„	8	125
„ Bali	„	„	„	2	33
„ de kust van Borneo	„	„	„	4	160½
„ Sumbawa en de daarbij gel. Eil. en pl.	„	„	„	3	29
„ de Eilanden en plaatsen, onder 't ressort van Mak.	„	„	„	15	136
„ de Eilanden en plaatsen buiten 't ressort van Mak.	„	„	„	14	85
				42	1287½

Uitvoer.

De geheele Uitvoer te Makasser heeft bedragen:

Aan Koopmanschappen	f	533796	
Aan Speciën	„	36879	f 570675

De Uitvoer heeft bestaan in voortbrengselen:

Van den Oosterschen Archipel voor:	„	320491	
„ de West-Indië en Bengalen	„	34755	
„ China, Manila en Siam	„	4748	
„ Europa en Amerika	„	173802	f 533796

De Uitvoer heeft plaats gehad naar de volgende landen, als:

Naar Java en Madura voor eene waarde van:	f	74207	
„ de Molukken en Timor	„	314271	
„ Riouw en Singapore	„	66770	
„ de eil. en plaatsen onder het ressort van Makasser	„	40906	
„ de eil. en plaatsen buit. 't ressort van Makasser	„	37642	f 533796

Gedurende de maand Jan. 1863 zijn van *Makasser* vertrokken:

	schep. en vaart.	lasten.
Europeesch getuigd	10	10277
Inlandsch getuigde vaartuigen	139	1451½
	139	2451½

Daarvan zijn vertrokken:

Onder Nederlandsche vlag		137	2336
„ Bremer	„	1	90
„ Hamburger	„	1	51
		139	2477

Daarvan zijn vertrokken.

Naar China	onder	Bremer	vl.	1	90
„ Java en Madura	„	Ned.	„	2	400
„ de Molukken en Timor	„	„	„	56	1141½
„ Riouw en Singapore	„	Hb.	„	1	51
„ Marege of nieuw Guinea	„	Ned.	„	30	491½
„ de eil. pl. onder 't ressort van Makasser	„	„	„	30	131½
„ de eil. en pl. buiten 't ressort van Makasser	„	„	„	19	171½
				189	2477

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA.

Aanvoer.

Van Nederland per Ned. bark *Bernard en Agnes*, gez. Ordeman, agt. Webry, Wille en co.

56 coll. manufact., *B. van Leeuwen en co.*
1 kt. kleedingstukken, *Metzendorff, Willmans, Ruys en co.*
27 coll. provisien, *van Ommeren, Rueb en co.*
220 vs. koolteer, *Jacometti en co.*
100 vs. loodwit, 50 do. menie, *G. Buyn en co.*
2 kn. en 1 coll. kramerijen, 13 kn. schilderijen, 100 do. bier, 1 do. etiquetten, 50 do. bitter, 89 coll. aardewerk, 22 do. glaswerk, 4 do. lampen, *Webry, Wille en co.*
587 ps. marm. steenen, 1 kt. handschoenen, 1 do. linnen, 21 do. manufact., 5 do. kleederen, 5 do. modewaren, *Thomann.*
10 coll. manufact., *Bahlmann en co.*
1 kt. modewaren, *van Gemers.*
1 kt. 1 spiegel, *v. Dyk.*
26 coll. provisien, *Ernst.*
8 coll. provisien, 200 kazen, 64 vs. boter, 1 do. haring, *Gezagvoerder.*
1 kt. kramerijen, *Schreuder.*
1 kt. kwik, 1 vat ijzerboorsel, 3 coll. dweilgoed, 1 kt. vlaggendoek, *Landberg en Zoon.*
100 vs. boter, 141 kaas, 25 hammen, *E. Moormann en co.*
55 kn. koopmanschappen, *Order.*
92 bn. zakken, 20 vs. specie, *N. H. M.*
25 vn. koolteer, 9 pn. touwwerk, 59 kn. manufact., 200 do. bier, 2 do. etiquetten, 180 do. wijn, 100 do. kaarsen, 100 keld. jenever, 200 vs. spijkers, 99 md. aardewerk, 25 kn. meubelen, 6 do. lakens, 4 hammen, 55 coll. koopmanschappen, 150 ps. ijzeren ledikanten, 1 kt. knoopen, 119575 pond steenkolen, *voor Soerabaija.*

Van Calcutta per Eng. schip *Pearl*, gez. Mc. Farlane, agt. Gasper en co.

10854 zakk. rijst, *N. H. M.*
65 bn. zakken, 5 kn. zijdendoeken, 188 pn. was, 20 zakk. anijszaad, *Arathoon.*
50 bn. zakken, 36 kn. was, 25 do. castor-olie, *Maintz en co.*
23 bn. zakken, 17 kn. zeep, *Aganoor.*
80 pk. goenigaren, 71 do. loglijnen, 43 bn. zakken, 13 pn. was, *Gasper en co.*

Uitvoer.

Naar Padang en Benkoelen per Ned. Ind. stooms. *Macasser*, gez. Bierings, agt. W. Cores de Vries.

8 krandj. gedr. visch, 3 pn. tjintjauw, 1 do. lamppitten, 1 do. offerpapier, 26 kn. thee, 5 pik. koperdraad, 1 vat vischkuiten, 1 kt. speelgoed, 2 do. chin. tabak, 3 do. naaigaren, 1 do. provisien, 1 do. speelkaarten, 1 do. scharen, 1 do. confituren, 1 do. pennemessen, 3 do. diversen, 1 do. koperwerk, 1 medicijnen, 1 do. doeken, 1 do. hammen, *Tjoa Tjenghian.*
5 bn. ongebl. katoen, 2 do. laken, 1 kt. sarongs, 1 do. tjelies, 2 do. porcelein, 2 do. spijkers, *Hadji Moesanip.*
50 vn. meel, uit entrep., 1 kt. 2 zadels, 20 do. glas, 1 do. kommetjes, *Hall.*
10/2 vn. azijn, 4 kn. parapluien, *Pitcairn, Syme en co.*
2 kn. everlast, 2 do. mousselines, 4 do. cotonetten, *E. Moormann en co.*
8 kn. manufact., uit entrep., 7 do. naaigaren, *Martin Dyce en co.*
1 kt. gedr. katoen, 1 do. hoofd-doeken, *Tolson, Hunt en co.*
130 coll. div. gouv. en 3 kn. genie goederen, *Gouvernement.*
7 kn. diversen, 26 roll. touw, 34 ps. zink, 1 pak ijzerwerk, *van Samarang voor Padang.*
9 vn. vleesch, 2 do. hagel, 2 pik. koperdraad, 4 kn. wijn, 8 do. naaigaren, 2 do. tabak, 2 do. papier, 1 do. ijzerwerk, 1 do. koperwerk, 2 do. diversen, 16 pik. suiker, 14 do. gedr. visch, 2¼ do. tjitjauw, 8 do. dadels, 50/100 do. garnalen, 1 kt. medicijnen, 1 do. provisien, 2 pn. papier, 4 m sigaren, 2 kn. offerwierook, *Oeij Toseng.*
25 kn. siropen, 10 vn. meel, 3 kn. rozenwater, 1 kt. diversen, *Pakier Malem.*
1 kt. porcelein, 8 coll. aardewerk, 1 kt. diversen, 3 do. siropen, 2 fl. ghee, *Said Oemar Hindoem.*
1 kt. laken, 4 do. madapollams, 1 do. parapluien, 1 do. prints, 3 bn. shirtings, *Maintz en co.*
1 kt. doeken en slendangs, 1 do. jav. muilen, 1 do. doek manufact., 10 pond gouddraad, 1 kt. stracols, 1 do. div. kat. goederen, 1 do. diversen, 2 pk. dadels, *Sech Awab Bagawie.*
2 vn. wijn, 14 kn. dranken, 5 do. provisien, 3 do. glaswerk, *Winsser de Lange en co.*
1 kt. div. kat. goederen, 1 do. diversen, *Sech Moh. Basantee.*
1 kt. doeken, 1 do. diversen, 1 do. kat. goederen, 4 fl. ghee, *Said Achm. bin Sahap.*
42 kn. thee, 12 coll. en pak. provisien, 1 kt. zijdenstoffen, 1 do. koperwerk, 6 do. valsch gouddraad, 2 do. tabak, 12 pik. uijen, 3 do. taho steenen, 1 do. hoeden, 80 zakk. meel, 1 kt. diversen, 30 legg. arak. 40 pakk. offerpapier, 50 steel stalen pannen, 1 kt. speelkaarten, 2 do. en 7 pakk. rozijnen, 1 kt. doeken, 1 do. medicijnen, 8 coll. vruchten, *Lim Hoa.*
1 kt. div. kat. goederen, *Said Moh. Satru.*
7 kn. sarongs, 1 do. modewaren, 1 do. laken, 1 vt. kaas, *Pandel en Stiehaus.*
1 kt. parfumerien, *van Ommeren Rueb en co.*
16 bn. zakken, *Paine Stricker en co.*
1000 pond buskruid, 2 buskruidkleeden, 383 granaten, 12 coll. artill. goederen, eenige marine goederen, *Gouvernement.*
1 kt. laken, *Leon en Reiss.*
2 koffers kat. goederen, *Tio Gan Soan.*
1 pak paijongs, *Said Hassan Ba-amar.*
46 m sigaren, *Tjia Kiokbie.*
1 kt. kat. goederen, 1 do. diversen, *Abdul Latip.*
8 coll. ijzerwerk, 3 do. kramerijen, *Hunter Houghton en co.*
1 kt. lampen en kramerijen, 1 do. diversen, 1 do. glaswerk, 26 ks. kaarsen, 6 do. likeuren, 1 do. kramerijen, 3 do. sigaren, 1 do. manufact., 2 do. coollen goederen, *H. en A. Strauss.*
2 kt. kramerijen, *Wehry, Wille en co.*
8 kt. diversen, 1 do. spiegeltjes, 3 vn. hagel, 2 do. koperdraad, 5 pik. katjang, *Sahiep Bidoerie.*
1 kt. diversen, *Said Badawie.*
2 kt. diversen, 5 do. koralen, 1 do. ijzerwerk, 1 pik. koperdraad, 5 do. katjang, 1 kt. papier, 1 do. franjes, *Machdoem.*
1 pakje goud, *Radja Boedjang.*
8 kn. madapollams, 3 do. calictos, 3 do. cotonetten, *Engelhard en co.*
10 kn. sarongs, 22 do. manufact., *Büsing, Schröder en co.*
76 vn. meel uit entrep., *Hall.*
2 ks. regalen, *Purvis en co.*
8 coll. bagage, *A. Bedier.*

Voor Benkoelen.

1 kt. cotonetten, *Niederer en co.*
75 coll. div. gouv. goederen, f 100,000 zilv. munt, *Gouvernement.*
1 kt. madapoll, 2 do. diversen, 8 pik. suiker, 8 do. dadels, 1 md. aardewerk, 1 kt. ongebl. katoen, *Goan Tiangoan.*
1 kt. lampen en kramerijen, 1 do. diversen, 1 do. [illegible], 2 vn. messen, 2 do. bier, 3 pn. toedoengs, 10 zakk. meel, 1 pak beh. papier, 1 do. specerijen, 1 vaatje gift, 2 pn. offerpapier, 11 zakk. dadels, 1 pak zadels, 11 kn. thee, 11 zakk. aardappelen, 3 kn, en 5 ps. diversen, *Andeweg qq.*
3 kn. div. kat. goederen, 50 still. pannen, 1 kt. chitsen, 1 do. madapoll., 4 kn. sarongs, 2 do. tjelies, 1 vat vischkuiten, 2 kn. micoa, 1 do. en 2 pn. rozijnen, 3 pik. uijen, 1 pak zoethout, 2 kn. chitsen en slendangs, 1 do. diversen, 10 vn. meel, *Lim Hoa.*
6 pn. stroowerk, 1 kt. diversen, 4 pik. uijen, *Abd. Karim.*
2 kn. diversen, *Tami.*
1 kn. sarongs en tjelies, 1 do. paijongs en zeep, 2 do. spiegeltjes, 1 do. diversen, 4 krandj. min. water, 2 pik. aardappelen, *Amra.*
8 kn. parapluien, 1 baal drills, 2 kn. calicots, 8 50/100 pik. suiker, 2 kn. madapoll., 1 kt. prints, 3 bn. shirtings, 1 kt. hoofd-doeken, 3 pn. spiegels, 1 kt. chitsen, 2 sarongs, 5 vn. scheepsbeschuit, 5 kn. dranken, 2 do. diversen, *Maintz en co.*
4 kn. diversen, 1 vat vischkuiten, 1 pak gadoeng, 4 vn. beschuit, *Nio Soenliang.*
1 kt. diversen, 1 pak lantaarns, 1 do. strоodeksels, 3 kn. zeep, 1 do. thee, 50/100 pik. rottekraid, *Tami.*
1 kt. lampballons, 4 do. cognac, 1 do. mosterd, *Platon en co.*
10 zakk. meel, 1 vat glaswerk 1 do. ijzerwerk, 1 paard, *Hunter, Houghton en co.*
7 kn. dranken, 1 do. lederwerk, 1 pakje papier, 1 kt. speelkaarten, *Winsser, de Lange en co.*
10 zakk. dadels, *Nahapiet.*

AANGEBRAGTE REGALEN te Batavia.

VAN DEN 24 TOT 27 MAART 1863.

Van Amsterdam per *Bernard Agnes.*

1 kistje gem. C V A Batavia.
1 „ P. M. Vrancken, Bisschop v. Colophon, Apostolisch vicaris Batavia.

Van Amsterdam per *Ary Scheffer.*

1 kistje gem. H & C 6816.
1 „ „ J A & C.
1 pakje „ G D No. 894/903.
2 „ „ B/S.
1 „ „ J. Cezard & Co., Batavia.

Van elk in deze Courant voorkomend artikel, dat geen bloote nieuwstijding of aankondiging bevat, stelt zich verantwoordelijk voor de wet

H. M. VAN DORP.

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP, BATAVIA.